ВЫХОДЗІЦЬ З ЧЭРВЕНЯ 1994 ГОДА

Беларуская МАЛАДЗЕЖНАЯ

Рэспубліканская грамадска-палітычная незалежная газета № 24

Станіслаў ШУШКЕВІЧ:

"Саромецца мне няма за што!"

(стар. 2)

"Віцебская справа"

адгалоскі з'езду нацыяналістаў

(стар. 4)

САДОЎСКАГА -- У АДСТАЎКУ?

прэзідэнцкія гульні з дыпламатычным корпусам

(стар. 3)

И. КУРОПАТКИНА, "БМ": ● Глубинка

ВАШ ОТЧИЙ ДОМ неужто не стучится в сердце?

(стр. 5)

Пра РОК

(стар. 7)

Жыццё ў стылі "БМ"

(стар. 8)

Пісьмы ў "БМ"

на старонцы 5

Студэнцтва -- за Адраджэнне

Усебеларуская студэнцкая канферэнцыя

(стар. 3)

Е. ШУМАРОВА: ● Под знаком "Ч"

" Будь счастлива, Машенька! "

(стр. 6)

Н. КОПЧЕНОВ, "БМ":

... А ЕСЛИ Б НЕ БЫЛО БУТЫЛКИ -- ЧЕСАЛИ ВСЕ БЫ МЫ ЗАТЫЛКИ...

Политэкономия постсоциализма

(стр. 3)

Не з'ядуць маразы -- пакусаюць цэны

Станіслаў ШУШКЕВІЧ:

"Саромецца мне няма за што!"

-- Днямі -- чарговая гадавіна падпісання Белавежскіх пагадненняў. Станіслаў Станіслававіч, для вас гэта гадавіна, якую можна святкаваць, ці па якой варта сумаваць?

-- Адразу скажу, што гэта гадавіна, якую можна святкаваць. Асабліва добра гэта адчуваеш, калі параўноўваеш з цяперашнімі падзеямі ў Югаславіі: там дзяржава развалілася, бадай што, на той жа падставе, што і Савецкі Саюз, але падзеі, звязаныя з развалам, не папярэдзілі неабходнымі прававымі пагадненнямі, дакументамі.

І святкаваць трэба хоць бы з той нагоды, што адносіны паміж краінамі СНД развіваюцца цывілізавана. Можна было б жадаць большага -- але гэта ўжо іншае пытанне.

-- Але падпісанне Белавежскіх пагадненняў было ці не галоўнай прычынай Вашага паражэння на прэзідэнцкіх выбарах. Людзі адкрыта папракалі Вас у развале вялікай дзяржавы, няпэўнасці свайго "пастсаюзаўскага" становішча.

-- Калі становішча пагаршаецца -- заўсёды пачынаецца пошук вінаватых, гэта ў традыцыях 70 гадоў панаваўшай сістэмы. Але ў Віскулях мы толькі канстатавалі, што становішча пагоршылася да неабарачальнага: Савецкі Саюз развалiўся, краіна ўжо не кiравалася Гарбачовым як прэзідэнтам і яго акружэннем, многія дзяржавы дэкларавалі свой суверэнітэт. Гэта вядомыя факты, гэта прызнаюць сёння ўсе. Фактам з'яўляецца і тое, што момант, у які кіраўнікі трох дзяржаў сабраліся ў Белавежы, быў яшчэ не той, пасля якога думаць, што рабіць, давялося б ужо на руінах. Але момант быў крытычны. Надзённа было вырашаць, як жыць далей, і руін, якія з'явіліся, напрыклад, у Югаславіі, тут не дапусціць.

-- Вы лічыце, што, калі б не Віскулі, былі б жорсткія наступствы для Беларусі, Украіны, Расіі? Тут палыхнула б вайною?

-- Не трэба так жудасна. Не падпісалі б Белавежскія пагадненні, можа, падпісалі б іншыя. Дарэчы, як падцвярджанне жыццяздольнасці знойдзенага рашэння -- Федэральны Дагавор у Расіі, тое ж, фактычна, Белавежскае пагадненне паміж удзельнікамі Федэральнага Дагавора. А тыя, што засталіся па-за гэтым дагаворам, -- сённяшнія "гарачыя кропкі".

Да гэтых руін не давялі. І, згодна з Белавежскімі пагадненнямі, два працэсы павінны былі ісці адначасова: дзяржаўныя пераўтварэнні і пераход на новы рынчачны базіс. Успомніце: 8 снежня мы падпісалі пагадненні ў Віскулях, а 16 студзеня была фактычна распачата гайдараўская лібералізацыя цэн. Расія спалучыла два працэсы: дзяржаўныя і рынчачныя пераўтварэнні. А ў Беларусі не хапіла ні мужнасці, ні паслядоўнасці.

Патрэбна была праграма рэфармавання. У Віскулях мы дэкларавалі скіраванасць на рынчачныя рэформы, павагу і падтрымку ў адносінах адно да аднаго, прынцыпы вырашэння супольных бед папярэдняга перыяду (той жа Чарнобыль). Што трэба было далей рабіць? Гэта павінна было ўваходзіць у наша заканадаўства. Але ішло з такімі цяжкасцямі! Прынялі Канстытуцыю, пэўныя заканадаўчыя акты. Але выконваць нават прынятае, рабіць рашучыя крокі баімся. Я больш чым год пераконваў і урад, і сённяшняга нашага віцэ-прэм'ера, і сённяшняга прэзідэнта (тады дэпутата), што павінна быць уласнасць на зямлю. Нулявы варыянт ужо недастатковы, трэба ісці далей, таму што мы абмяжоўваем інвестыцыі, не можам нікога сюды пусціць з капіталам, каб працавалі, беларускі капітал вывозіцца за мяжу. Але патрэбны і паслядоўны крок мы не робім. Лямантавалі: "Захаваем калгасы! Захаваем саўгасы!" Ні адзін жа не разбурыўся. Але нерэнтабельныя гаспадаркі цягнуць з дзяржавы (і з нас з вамі) сродкі. Вы, напрыклад, ведаеце, што, па падліках эканамістаў, утрымліваць нашы стратныя свінакомплексы значна даражэй, чым купляць неабходную колькасць мяса за мяжой? Але марнатраўства сродкаў людзі звязваюць не з бязглуздым гаспадараннем, а з развалам Саюза! Яшчэ адзін зразумелы прыклад прывяду. На момант утварэння Садружнасці з адной тоны нафты Аўстрыя рабіла ў тры разы больш тавараў спажывання і значна лепшай якасці, чым Беларусь. І разумны свет ставіць пытанне: ці нам аддаваць тую ж нафту на марнатраўства, ці перарабляць па-людску. Як можа існаваць такая антырацыянальная, стратная сістэма?

Рэформы сёння тармозяцца, мітусні вельмі многа, непаразуменняў многа, заклінанняў: "Не трэба ісці да праклятага рынку!" І ўсё роўна жыццё верне да рынку, паверне да сістэмы, якая самарэгулюецца.

У мяне вось у руках першы том пагадненняў па Садружнасці, пачытайце: нашыя папулісты -- ад камуністаў да прэзідэнцкай каманды (там ёсць і сур'ёзныя людзі, але большасць папулістаў) -- ужо хочуць, ужо згодны рабіць тое, што было вызначана чатыры гады назад.

Так што мне няма чым дакараць сябе за папярэдняе, падставу мы зрабілі добрую.

-- Жыццё, урэшце, усё расставіць па сваіх месцах. Але, можа, вы пакрыўдзілі пэўную частку выбаршчыкаў не стратэгіяй -- тактыкай? Адна справа, каб аб распадзе Саюза адвесцілі дзе-небудзь на з'ездзе, урачыста і афіцыйна. Іншая -- знайшліся тры разумнікі! І чаму толькі тры? Чаму не далучыўся да вас хоць бы той жа Назарбаеў?

-- Назарбаеў быў большым "разумнікам", чым тыя тры. Ён ляцеў да нас, і гэта зараз усім вядома. Папярэдняй размовы з Назарбаевым у мяне асабіста не было. Але мы ведалі, што ён паляціць у Маскву. Мы з Краўчуком папрасілі, каб з ім пагаварыў Ельцын. Ельцын звязаўся з ім, гаварыў падчас палёту, і Назарбаеў ляцеў да нас! Мы падрыхтавалі і сцяжок, і апартаменты для паважанага чалавека. Але, відавочна, ён з Масквой параіўся, і не ведаў, куды яшчэ што павернецца. Ён павінен быў быць на вышыні пры розным магчымым развіцці падзей -- і пры нашым варыянце, і пры іншым. Так яно і адбылося. Калі ён даведаўся, што наш варыянт перамагае, -- глядзіце, адразу ж мы збіраемся 21-га ў Алма-Аце. І пашыраем кола.

Трэба было пачаць. Патрэбны быў цэнтр крышталізацыі. Мы сабраліся ўтрох -- і, скажу шчыра, гэта было не проста. Не проста было для мяне прыняць такое рашэнне і запрасіць сюды кіраўнікоў. Успомніце -- толькі за два месяцы да таго я стаў Старшынёй Вярхоўнага Савета... Я не думаў, што менавіта такім пагадненнем мы завершым белавежскую сустрэчу. Мы мелі больш сціплыя намеры -- каб усё ішло афіцыйна апрабаваным шляхам. Я меркаваў, што будзе афіцыйнае камюніке, якое абавяжа Гарбачова прадпрыняць пэўныя захады. А пагаварыў з Краўчуком -- ён лічыць, што гэтага мала. Пагаварыў асобна з Ельцыным - бачу, і Ельцын лічыць такое рашэнне недастатковым.

Скажу болей: я ж папярэдне гаварыў з Ельцыным і Краўчуком -- ну а што, калі я запрашу і Гарбачова? На паляванне ў Белавежскую пушчу? (Я ніколі не займаўся паляваннем, гэта -- умоўна, гэта нагода).

Ельцын мне адразу адказаў:" Ну, тады мне там проста няма чаго рабіць!" З боку Краўчука асаблівага пратэсту не было, але я таксама зразумеў, што яму гэта не падабаецца.

Вялікі крок зрабіў дагэтуль Гарбачоў, але хацеў спалучыць ленінскія класавыя падыходы з фактычнай пабудовай капіталізму. Спалучыць неспалучальнае.

Пагадненне пісалася ноччу. Сцвярджаю, ні ў кога з нас не было манументальных "дамашніх" нарыхтовак, ніхто не цiснуў "толькі за сваё". Таленавітыя людзі працавалі: Шахрай, Козыраў, Бурбуліс, наша, украінская дэлегацыі. Мы фактычна ператварыліся ў экспертны савет --Ельцын, Краўчук і я, далучыліся прэм'ерміністры -- стала ўжо шасцёра. Канстатавалі, што няма ўжо Савецкага Саюза, пачалі думаць і вырашаць, як нам жыць далей.

Саромецца мне няма за што, а ганарыцца ёсць чым, я пераконаны.

А паглядзіце міжнародныя водгукі: вельмі высока была ацэнена праца ў Белавежскай пушчы. Адзначана рашучасць кроку і тое, як памяркоўна, развадліва гэта зроблена, вытрымана ў лепшых традыцыях цывілізаваных палітычных пераўтварэнняў.

-- Ну гэта міжнародная супольнасць, але ёсць яшчэ наш, хатні, "славянскі менталітэт"...

-- А чаму вы лічыце, насуперак думцы 40 працэнтаў насельніцтва Расіі, што Расія -- славянская дзяржава?

-- Хоць бы таму, што ў шырока вядомым творы Салжаніцына "Как нам обустроить Россию" менавіта ёй наканавана аб'яднаць у славянскую супольнасць і Украіну, і Беларусь.

-- Яшчэ раз паўтару: чаму вы не ўлічваеце думку і татар, і башкіраў, і якутаў, і мардвы? Хіба вы лічыце, што гэта -- славяне? Я б увогуле пытанне пра славянства не ставіў. Нажаль (падкрэсліваю -- нажаль), сабраліся ў Віскулях прадстаўнікі толькі трох дзяржаў. Ніякіх нацыянальных пераваг мы не мелі на ўвазе. Несумленна было б вылзеліць толькі славянскую групоўку, адмежавацца ад усіх, хто дзяліў з намі і хлеб, і пакуты ў Савецкім Саюзе. Хіба не вялікая краіна Узбекістан? І хіба не саюзаўскай палітыкай з яе зроблена монакультурная дзяржава, вялікі, працавіты народ даведзены да галечы? Некаторыя зараз упікаюць, што дэмакратыя ва Узбекістане і цяпер не на "узроўні". У іх выдаткаў дэмакратыі не болей, чым у нас! І мы сям-там, зарыентаваўшыся на заходнія стандарты дэмакратыі, спытваем цяжкасці. У іх постсаюзаўская спадчына, шматгадовае панаванне жорсткага таталітарнага рэжыму нарадзіла яшчэ больш праблем, складанасцяў з успрыманнем дэмакратычных стандартаў. Яны паступова будуць да гэтага ісці, больш павольна. Але абвяргаць, адхіляць іх удзел у Садружнасці з-за гэтага -- значыць пахаваць усялякія дэмакратычныя памкненні, фактычна знявечыць. Хіба можна такое рабіць? Наша Садружнасць -- садружнасць незалежных дзяржаў, кожная з якіх будуе сваё жыццё па-свойму лагічна. Але ёсць пазіцыі, якія мы можам і павінны забяспечыць разам.

(Працяг у наступным нумары)

Размаўляла Т.НІЧЫПАРУК

САДОЎСКАГА -- У АДСТАЎКУ?

28 лістапада Прэзідэнт падпісаў Указ аб адкліканні пасла Беларусі ў Германіі Пятра Садоўскага. Што ж, згодна з артыкулам 100 Канстытуцыі мае поўнае права: "Прэзідэнт... назначае і адклікае дыпламатычных прадстаўнікоў Рэспублікі Беларусь у замежных дзяржавах і міжнародных арганізацыях". І, хочацца верыць, калі ён (Прэзідэнт) робіць такі сур'ёзны і адказны крок, ён мае на то рацыю, ёсць і нагода, і падстава, і прычыны. Забягаючы наперад, скажу: нажаль, высветліць, чаму адазваны пасол, мне не ўдалося ні ў Адміністрацыі Прэзідэнта, ні ў Міністэрстве замежных спраў, ні ў Вярхоўным Савеце -- усе адсылалі да самога Прэзідэнта, ніхто не ведаў. У Прэзідэнта спытаць таксама не давялося: як вядома, увесь гэты час ён правёў у дзелавых паездках -- ад родных берагоў Дзвіны, Дняпра і Сожа да блакітнага Дуная. Будзем спадзявацца, што калі-небудзь грамадскасць аб сапраўдных прычынах даведаецца. Цікава толькі, з якіх крыніц? (Не падумайце, барані божа, што я заклікаю на ўвесь белы свет распавесці пра нейкія дзяржаўныя тайны ці выдаць вельмі важныя сакрэты...)

Ну, пра крыніцы -- крыху пазней, гэта асобная гаворка. А вось за што адазвалі пасла, я спрабавала высветліць.

Начальнік Упраўлення грамадска-палітычнай інфармацыі Адміністрацыі Прэзідэнта **А.І.Фядута** на брыфінгу заявіў, што яго А.Г.Лукашэнка не інфармаваў і не ўпаўнаважваў тлумачыць прычыны, і наогул, ён не ведае іх.

Прадстаўнік Прэзідэнта ў парламенце народны дэпутат **Д.П.Булахаў** даслоўна выказаўся так: "Не маю паняцця. Спытайцеся ў Прэзідэнта, чаму ён адазваў пасла Беларусі з Германіі. Ні я, ні мая камісія ніякага дачынення да гэтага не мае". Некаторыя дэпутаты былі больш катэгарычны.

Алег Трусаў, намеснік старшыні камісіі па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны: -- "Прэзідэнт хоча паставіць усюды сваіх людзей. Пётр Вікенцьевіч Садоўскі на гэтай сэсіі выступў вельмі рэзка і прынцыпова, а гэта не падабаецца прэзідэнцкай камандзе. Усё гэта -- падтасоўка калоды пад сваю масць".

Народны дэпутат Сяргей Навумчык: -- "У Пятра Вікенцьевіча Садоўскага ёсць чатыры галоўныя якасці, якіх, дарэчы, наогул пазбаўлена прэзідэнцкая каманда: у першую чаргу, ён -- інтэлігент; па-другое, добра ведае беларускую мову і выступае наогул за нацыянальнае Адраджэнне; па-трэцяе, ён вельмі адукаваны чалавек, паліглот; і чацвёртае -- ён член апазіцыі БНФ у Вярхоўным Савеце. Адозва пасла Беларусі ў Германіі -- частка спантаннага працэсу ў русле кадравай чысткі, якую зараз праводзіць Прэзідэнт".

У Міністэрстве замежных спраў ніякіх канкрэтных тлумачэнняў адозвы П.В.Садоўскага мне таксама не далі. Сакратар Упраўлення інфармацыі і гуманітарнага супрацоўніцтва МЗС І.І. Полуян вельмі коратка паведаміў, што ні ён, ні супрацоўнікі аддзела інфармацыі не ведаюць прычын адклікання пасла.

Больш змястоўнай і грунтоўнай была мая размова са старшынёй пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета па міжнародных справах і знешнеэканамічных сувязях І.І. Цярэшкам і сакратаром парламенцкай камісіі В.Ф.Голубевым.

Кар: -- Ваша камісія мае самае непасрэднае дачыненне да працы нашых дыпламатаў за мяжой. Можа, хоць вы ведаеце прычыну адозвы пасла Беларусі з Германіі?

І.І. Цярэшка.: -- На жаль, мы не ведаем прычыны. Пачакаем, можа Прэзідэнт дасць якія-небудзь тлумачэнні.

Кар: -- Можа, камісія па міжнародных справах раней разглядала якія-небудзь заўвагі да пасла, ці вам вядомы нейкія недарэчнасці, непаразуменні, складанасці, праблемы, звязаныя з дыпламатычнымі прадстаўнікамі нашай рэспублікі ў Германіі?

В. Ф. Голубеў: -- Нашая камісія не разглядала ніколі ніякіх заўвагаў да пасла Рэспублікі Беларусь у Германіі. Мы заўсёды знаходзілі паразуменне з П.В.Садоўскім. Дарэчы, ён раней узначальваў нашу камісію, камісія падтрымала яго прызначэнне на гэтую пасаду. Ды й наогул, раней усе прызначэнні паслоў, дыпламатаў абмяркоўваліся ў камісіі, а канчатковае рашэнне прымаў Прэзідыум Вярхоўнага Савета. А цяпер усё вырашае толькі Прэзідэнт.

Ва ўсім свеце, дзе ёсць прэзідэнты, усё роўна такія прызначэнні абавязкова праходзяць праз адпаведную парламенцкую камісію. Пасол дзяржавы -- гэта нават не міністр. З міністрам можна кожны дзень сустрэцца і разабрацца. Пасол жа -- гэта асоба, якая прадстаўляе дзяржаву за мяжой, і таму, напрыклад, у Злучаных Штатах такая складаная працэдура прызначэння дыпламатаў: абавязковае абмеркаванне ў камісіях, нават у некалькіх камітэтах і на агульных пасяджэннях. У нас на сённяшні дзень увогуле не вызначаны парадак прызначэння паслоў і нашых прадстаўнікоў за мяжу.

І.І.Цярэшка: -- Я думаю, калі будуць прымацца Асноўныя накірункі знешнепалітычнай дзейнасці Рэспублікі Беларусь, мы закладзем раздзел, дзе будзе механізм ажыццяўлення знешняй палітыкі. Вярхоўны Савет можа закласці такі прынцып, дзе, захоўваючы канстытуцыйнае права Прэзідэнта прызначаць паслоў, унесці рэка-мендацыі ўзгадняць кандыдатуру з адпаведнай камісіяй Вярхоўнага Савета. Калі гэтага не будзе, навошта тады і камісія? Ці, магчыма, будзе прыняты Закон аб прызначэнні нашых дыпламатычных работнікаў. Але тут трэба працаваць і Вярхоўнаму Савету, і Прэзідэнту. І тут не павінна быць канфрантацыі, бо ўсе зацікаўлены прызначыць тую асобу, якая будзе праводзіць інтарэсы дзяржавы.

Кар: -- Як я зразумела, для вас, як і для мяне, адозва пасла Садоўскага з Германіі была поўнай нечаканасцю. Выбачайце за нясціплае пытанне, але адкуль вы даведаліся аб гэтым, з якой крыніцы --афіцыйнай, асабістай?

І.І.Цярэшка: -- Мне Валянцін Фёдаравіч Голубеў сказаў.

В.Ф.Голубеў: -- А мне паведаміла адна вельмі дасведчаная крыніца (тут ён загадкава ўсміхнуўся). А калі сур'ёзна -- не па афіцыйных каналах, нажаль. Крыўдна нават бывае, калі тэлефануюць спачатку журналісты, пытаюцца, ці праўда. Потым я званю ў Міністэрства замежных спраў асобе, якая займае адказную пасаду -- намесніку міністра, ён мне кажа: "зараз удакладнім". Праз пэўны час тэлефануе і падцвярджае. З гэтай адозвай так і было... І пра заганную практыку трэба таксама гаварыць, каб такое больш не паўтаралася.

Мы з Іванам Іванавічам падцвярджаем, што ў нас з прэзідэнцкімі структурамі яшчэ не было ніякіх супярэчнасцяў, мы разам дапрацоўваем дакументы, пэўныя кантакты па асноўных накірунках знешнепалітычнай дзейнасці. І мы хацелі б, каб і надалей не было ніякіх супярэчнасцяў, але вось гэты інцыдэнт... Я не хачу сказаць, што гэта канфрантацыя, але на перспектыву нам трэба шмат куды паслоў прызначыць, і вельмі добра было б, каб пасля вашай інфармацыі ў прэзідэнцкай камандзе таксама зразумелі, што трэба кантактаваць, а не канфрантаваць.

Кар. -- Валянцін Фёдаравіч, вы так дыпламатычна ўсё растлумачылі...

В. Ф. Голубеў: -- Ведаеце, я прыйшоў у камісію па міжнародных справах калісьці без адпаведных ведаў. Змаганне -- гэта адно, я ўжо адзмагаўся. Зараз я хачу будаваць і адбудоўваць гэту дзяржаву. А пэўныя паводзіны і Прэзідэнта, і пэўныя паводзіны некаторых дэпутатаў паказваюць, што дыпламаты ў паводзінах нам якраз і не хапае.

Ну што тут дадаць?..

Так, дыпламаты нам сапраўды не хапае. На ўсіх узроўнях -- пачынаючы з адносін у сям'і, па працы, у чэргах, у грамадскім транспарце, на так званым бытавым узроўні. Не хапае, нажаль, яе і на самым высокім -- дыпламатычным -- узроўні.

Інна СТУДЗІНСКАЯ, "БМ"

СТУДЭНЦТВА -- ЗА АДРАДЖЭННЕ

Праўду кажуць, што выратаванне тапельцаў -- справа рук іх саміх. Беларуская нацыя і культура ўжо шмат гадоў у стане тапельца. Патанаем -- дзяржава, культура, нацыя.

Хоць позна, але пачынаем разумець, што ніхто нам не дапаможа, ніхто не адродзіць нашу Бацькаўшчыну, цывілізацыю на гэтай зямлі за нас. І то, разумеюць не ўсе. Вялікая колькасць лічыць, што няма ў нас ні Беларусі, ні годнай спадчыны, ні мовы, ні будучыні -- хіба толькі вярнуцца ў "общность -- советский народ" з правамі і прыкметамі дзіўнаватай правінцыі.

І толькі на плячах самай свядомай часткі нацыі ляжыць гэты цяжкі крыж -- Адраджэнне. Дзякуй Богу, студэнцтва пачало атаесамляць сябе з тымі, каму наканавана працаваць у гэтым накірунку. 23-24 лістапада Усебеларуская студэнцкая канферэнцыя пад назвай "Роля і месца студэнцтва ў нацыянальна-культурным будаўніцтве на Беларусі" была арганізавана Міністэрствам адукацыі і навукі Рэспублікі Беларусь, Беларускім каардынацыйным цэнтрам навукова-даследчай работы студэнтаў, Белдзяржуніверсітэтам і Мінскай гарадской радай Таварыства беларускай мовы.

Канферэнцыя была распачата словамі да студэнтаў, што прыехалі з розных куткоў Беларусі. Словы гэтыя казалі і А.Лойка, дэкан філалагічнага факультэта БДУ, член-карэспандэнт АН Рэспублікі Беларусь, і прарэктар БДУ С.Рашэтнікаў. Самае прыемнае і самае незвычайнае -- словы намесніка міністра адукацыі і навукі Т.Галко. У прыватнасці, яна першая з усяго ўрада сказала, што нацыяналізм -- гэта добра! Але не нацыяналізм у сэнсе нацызму, а нацыяналізм у здаровым сэнсе, які, адраджаючы нацыю, не зневажае іншыя народы. Намеснік мінстра адзначыла, што ёсць інтарэсы беларускай нацыі і ёсць інтарэсы дзяржаўныя, інтарэсы ўсіх нацый, якія жывуць на тэрыторыі Беларусі. І справа моладзі -- знайсці кампраміс паміж гэтымі інтарэсамі, выкарыстоўваючы ўсю сваю талерантнасць.

Пералічу толькі назвы секцый, якія працавалі, каб акрэсліць кола праблем, якія хвалююць, па якіх вядуць даследванні, робяць навуковы аналіз і прагноз студэнты і выкладчыкі: "Выхаванне нацыянальнай свядомасці і патрыятызму ў студэнтаў", "Навуковы пошук студэнтаў -- нацыянальна-культурнаму Адраджэнню", "Вучэбны працэс. Праблемы нацыянальна-культурнага Адраджэння".

Усебеларуская студэнцкая канферэнцыя паказала, што студэнцтва абуджаецца як актыўная, прагрэсіўная частка нацыі, занепакоена лёсам Бацькаўшчыны. І варта вітаць маладое пакаленне, не атручанае камуністычнай ідэалогіяй, не абмежаванае на дзесяцігоддзі вызначанай партыйнай скіраванасцю, не абцяжаранае неабходнасцю зводзіць рахункі з мінулым. Пакаленне, якое лічыць за шчасце і жыццёвую неабходнасць, каб на вуліцах гучала беларуская мова, па тэлебачанні ішлі беларускія кінафільмы, і людзі імкнуліся на выставы беларускіх мастакоў. Каб усё гэта было сапраўды вартым і роўным у сусветнай супольнасці, яны гатовыя працаваць, ствараць, дзейнічаць. Жыве Беларусь!

Сяргей КІЕНЯ, спецыяльна для "БМ"

● Политэкономия постсоциализма

... А ЕСЛИ Б НЕ БЫЛО БУТЫЛКИ -- ЧЕСАЛИ ВСЕ БЫ МЫ ЗАТЫЛКИ...

Денежки наши, хранившиеся в сберкассах, как известно, "крякнули". Копил на "Волгу" -- изволь получить бутылочку "Празрыстай". Кто попрозорливей был -- успел кое-что и посущественнее приобрести. Я -- не успел. С носом, как говорится, остался. Купил бутылочку. Думаю: эх-ма, горе - - не беда! Хоть какую-то мелочь (раньше ее хватило бы на подержаный "жигуль") потратить с толком сумею...

И что бы вы думали? На сей раз -- как в воду глядел! Не знаю, какую дырку от бублика получат первые белорусские вкладчики приватизационных чеков "Имущество". А я свои дивиденды умудрился получить самым своеобразным путем: тара вздорожала почти вдвое. Не успел я даже опорожнить содержимое, а она-родимая доходец принесла. Если учесть, что бутылок у меня из-за простой человеческой лени скопилось приличное множество, то три тысячи серпастых и молоткастых рубликов, украденных у меня инфляцией, будут компенсированы мне приемными пунктами стеклотары сторицей. Больше, чем от троекратного их увеличения за счет правительственной "компенсации".

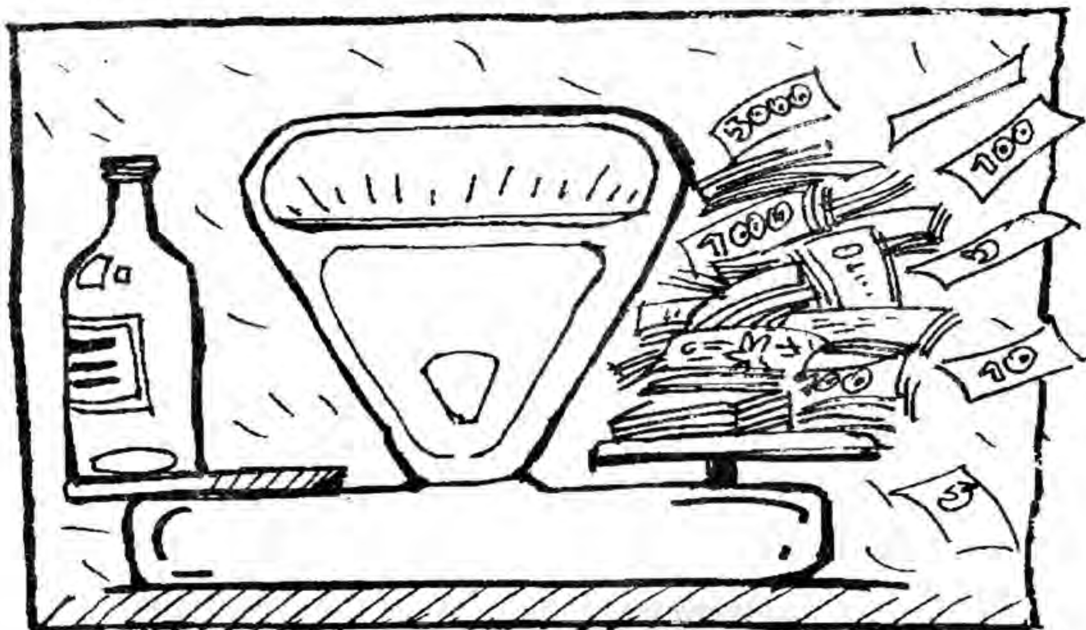
Так что крутите "шариками", дорогие соотечественники, пьяницы горькие и трезвенники отъявленные (из-под "пепси" и "фанты" тоже тара остается!). Процент на "бутылочном бизнесе" будет, пожалуй не меньшим, чем обещает по "телеку" Русский Дом Селенга на украинском, киргизском и прочих братских языках наших недавних соседей по СССР. Если же придержать на балконе (в подвале, кладовке...) опустевшую почему-то тару годок-другой, то, может, и сбудется наша с вами доперестроечная мечта о вожделенном авто?..

Президент у нас, говорят, "завязал" со спиртными напитками "насухо". Жаль, а то бы я ему без всяких там дипломатических протоколов тост на брудершафт предложил бы: "Спасибо, "батька", от всех насдодырей, не сдающих вовремя свои поллитровки и чекушки. Чего-чего, а этого добра у народа навалом. Богаче ты нас сделал. Так выпьем же с надеждой на лучшее будущее -- за еще одно бутылочное подорожание!"

Нет-нет да и напрашивается параллель с книгой В.Войновича "Москва. 2042". Там горожане в обмен за сданное "вторичное" (дерьмо) получали "первичное" (то же самое дерьмо в виде мяса вегетарианского) в бесплатных столовках. Видать, и мы скоро до таких дел дойдем. Тут-то мы не только Москве -- всей России фору дадим. А кран топливный перекроют за неплатежи -- мы им по этим самым газо - и нефтепроводам все это дерьмо вмиг перекачаем, как коммуняги собирались в следующем веке с Западом поступить.

Глотнем, что ли, за Президента, мужики, а?...

Н. КОПЧЕНОВ, "БМ"

ГАМОН, БРАТЦЫ!

"Віцебская справа"

У ноч з 25 на 26 лістапада ўсе цягнікі, якія ішлі ў накірунку Віцебска, спыняліся і правяраліся міліцыяй. Некаторым гэта тлумачылася, як барацьба са злачыннасцю на чыгунцы. Заходзячы ў вагон, прадстаўнікі выканаўчай улады пыталі ўправаднікоў: "На каком языке разговаривают ваши пассажіры?"

У суботу 26 лістапада аб 11-ай гадзіне ў Віцебску, ў будынку прыватнай "Галерэі Алеся Пушкіна", распачаў працу І-ы з'езд беларускіх нацыяналістаў. На ім прысутнічалі 45 дэлегатаў ад партыі "Правы рэванш" і Нацыянальнай партыі Беларусі. На гэтым з'ездзе меркавалася ўтварыць правы рэванш нацыяналістаў з мэтаю каардынацыі дзеянняў нацыяналістычных партыяў і супольнага ўдзелу ў маючых адбыцца выбарах у Вярхоўны Савет.

Да адкрыцця з'езда, прыкладна а 10-й гадзіне, былі затрыманы міліцыяй сябры партыі "Правы рэванш", якія мелі намер устанавіць на фасадзе галерэі плакат з вітаннем удзельнікаў з'езду і павесіць чорна-чырвона-чорны сцяг беларускіх нацяналістаў, а таксама затрыманы журналіст менскай газеты "Наша слова" Уладзімір Панада, які фатаграфаваў. Журналістам, якія намагаліся даведацца пра лёс затрыманых, пад пагрозай прымянення сілы было прапанавана пакінуць будынак пастарунка.

У сваім прывітальным слове Славамір Адамовіч, лідар незарэгістраванай партыі "Правы рэванш", падкрэсліў, што з'езд прыходзіць у знамянальныя дні. 27 лістапада ў 1930 гадзе ў горадзе Воршы нарадзіўся Уладзімір Караткевіч, 74 гады таму ў 1920 годзе адбылося антысавецкае паўстанне на Случчыне. Алесь Пушкін, уладальнік галерэі, заклікаў прысутных найхутчэй стаць багатымі, каб ва ўласных будынках і памяшканнях вольна збіраць якія зайгодна з'езды. У гэты час міліцыя і ўзброенныя амонаўцы ачэплівалі будынак.

Прамову А.Пушкіна перарваў падпалкоўнік міліцыі Табуноў, нам. нач. Кастрычніцкага РАУС г.Віцебска, які, спаслаўшыся на ананімнае тэлефаванне, паведаміў, што будынак замініраваны і запатрабаваў дэлегатаў з'езду пакінуць памяшканне.

А.Пушкін, узгадаўшы Канстытуцыю, папрасіў падпалкоўніка, які не меў санкцыі пракурора, пакінуць тэрыторыю прыватнай маёмасці, заявіў, што ўсю адказнасць за жыцці людзей бярэ на сябе. І працягнуў сваю прамову паведамленнем, што, спаслаўшыся на Закон аб мітынгах і дэманстрацыях, Віцебскі гарвыканкам за подпісам старшыні В.Неўшава забараніў запланаваную на 27 лістапада дэманстрацыю беларускіх нацяналістаў. Было сказана, што акцыя ўсё ж адбудзецца, але Пушкін папрасіў прысутных добра падумаць, чым браць у ёй удзел, бо вядома, што "міліцыя распрацавала аперацыю "Щит" па разгоне дэманстрацыі.

Неўзабаве ў галерэю ўварвалася група ўзброеных амонаўцаў каля 50 чалавек і гвалтам "ачысціла" памяшканне. За ўсім гэтым з вокнаў з цікавасцю назіралі жыхары суседніх дамоў. Побач, у абласным краязнаўчым музеі у гэты час на экскурсіі знаходзілася вялікая група дзяцей. Супрацоўнікі музея выказалі здзіўленне, што іх не папярэдзілі аб маючым адбыцца выбуху, бо музей знаходзіцца ў пяці мэтрах ад галерэі. А.Пушкін і С.Адамовіч былі дастаўлены ў тутэйшы пастарунак. Карэспандэнта "7 дней" Ціну Клыкоўскую гвалтам выпіхнулі з пастарунку, калі тая намагалася высветліць лёс затрыманых. Надвячоркам таго ж дня ўсе былі вызвалены. На С.Адамовіча за "негвалтоўнае супраціўленне" міліцыі было накладзена пакаранне ў 300 рублёў. Паводле слоў А.Пушкіна, ягоная галерэя пад час "вызвольнай" аперацыі міліцыі атрымала шкоду ў 15 тыс. рублёў.

У нядзелю 27 лістапада ў гарадскім віцебскім парку ля помніка У.Караткевічу сабралося каля 100 чалавек з мэтаю правесці мітынг і дэманстрацыю з нагоды 74-ых угодкаў Слуцкага паўстання і 64-ых угодкаў з дня нараджэння Уладзіміра Караткевіча. Парк быў ацэплены міліцыяй, якая не раіла жанчынам з дзецьмі і жыхарам сталага ўзросту заходзіць у яго. На пачатку мітынга С.Адамовіч абвясціў, што ўсё ж быў утвораны выканаўчы камітэт З'езда нацыяналістычных арганізацый, які будзе займацца каардынацыяй дзейнасці нацыяналістычных сіл Беларусі, а таксама падрыхтоўкай ІІ-га з'езда. Удзельнікі мітынгу ўсклалі кветкі да помніка Ул.Караткевічу і мелі рушыць па праспекце Леніна да плошчы Свабоды.

Нечакана да помніка пад'ехала некалькі аўтамабіляў УАЗ. Груба былі паваленыя на зямлю некалькі ўдзельнікаў акцыі, якія трымалі беларускія сцягі. Волакам іх зацягнулі ў аўтамабілі, у тым ліку Алеся Пушкіна, Славаміра Адамовіча і Аляксандра Рамашэўскага -- сакратара Партыі аматараў піва.

Міліцыя заклікала прысутных разыйсціся, але людзі рушылі па вуліцы Суворава да плошчы Свабоды. Як толькі ўсе ўдзельнікі апынуліся на вуліцы Суворава, шэсьце было ачэплена міліцыяй. Людзі ў цывільным, не прад"яўляючы дакументаў, праводзілі "асабісты дагляд" грамадзянаў. Яны абшукалі і вашага аўтара. Міліцыяй былі затрыманы яшчэ некалькі асоб, разам з імі фотакарэспандэнт дзяржаўнага агенцва Белінфарм Аляксандр Хітроў і рэдактар газеты "Віцебскі кур'ер" Сяржук Ніканораў.

У незалежнага фотакарэспандэнта Аляксандра Анішчанкі людзі ў цывільным вырвалі з рук камеру і засвяцілі стужку. Надвячоркам затрыманых вызвалілі. Усім, акрамя журналістаў, высунуты абвінавачванні ў арганізацыі несанкцыянаванай дэманстрацыі. Учора ж у Віцебску адбылася дэманстрацыя шавіністычнай арганізацыі "Белая Русь". Дэманстранты ішлі пад манархічнымі жоўта-чорна-белымі сцягамі і выкрыквалі антыбеларускія лозунгі. Кіраўніцтва Віцебскай міліцыі адмовілася каментаваць гэтыя падзеі.

У Віцебску занатаваў Э.ТАРЛЕЦКІ

Мікола СТАТКЕВІЧ, старшыня БЗВ,
спецыяльна для "Беларускай маладзёжнай"

-- Мікола, пэўны час таму я была ненаўмыснай сведкай аднаго абмеркавання. Вы ўжо ведалі, што ў Віцебску "першы з'езд беларускіх нацыяналістаў" і жартам ці ўсур'ёз прыкідвалі, а ці не паўстаць "буферам", каб не пабілі бедных "нацыяналістаў" -- усе ж, нібыта, за ідэю нацыянальную...

-- Пытанне "паўставаць" ці не і не стаяла. З арганізатараў з"езда "па дапамогу" да нас ніхто не звяртаўся -- ды й навошта, "Правы рэванш" -- яны ж самі "крутыя". Пытанне ўдзельнічаць ці не ў віцебскай акцыі адназначна вырашалася адмоўна. Не. Кожная акцыя павінна мець сэнс. Можна абвясціць усё, што каму захочацца, -- але з якой мэтай? Навошта? Каб яшчэ раз прыцягнуць увагу да свайго існавання? Каб сёе-тое дабавіць да пэўнай "славы"?

Кожная акцыя павінна мець свой сэнс і згодна з гэтым сэнсам павінна быць падрыхтавана. Тут гэтага не было.

Па-другое, мы паглядзелі, хто арганізуе гэтую акцыю. Заўсёды далучаешся не толькі да пэўнай дзеі, а і да асоб.

Так што БЗВ у віцебскім з"ездзе не ўдзельнічала. Праўда, некаторыя з нашых сяброў накіраваліся ў Віцебск самастойна, ведаючы адмоўнае стаўленне да гэтага кіраўніцтва. Але гэта іх асабістае права і асабістае жаданне -- мы не маем права абмяжоўваць асабістую свабоду чалавека і не збіраліся гэтага рабіць і ў дадзеным -- канкрэтным -- выпадку.

Людзі, якія скіраваліся ў Віцебск, вярнуліся ў першы ж дзень, я б сказаў, расчараваныя.

-- Мікола, я б хацела канкрэтызаваць вашыя словы наконт стаўлення да асоб, абвясціўшых "першы з'езд беларускіх нацыяналістаў".

-- Я гэтага рабіць не хачу.

-- Выбачайце, але ці не падаецца вам, што нацыянальную ідэю пачынаюць бессаромна эксплуатаваць -- да шкоды, да дыскрэдытацыі?

-- Ідэя Адраджэння, нацыянальная ідэя -- моцная, шырокая. І мы спакойна ставімся да таго, што да яе пацягнуліся нават экзатычна-скандальныя арганізацыі і асобы. Калі хочаце, гэта нават прыкмета наспеласці ідэі -- яна захапіла і аб'ектыўна-цэнтрычных прыхільнікаў, і эксцэнтрычных. Але калі экзатычна-скандальныя прэтэндуюць менавіта вакол сябе аб'ядноўваць прыхільнікаў нацыянальнай ідэі -- выбачайце!

Запісала Т.НІЧІПАРУК, "БМ"

"С ТАКИМ НАРОДОМ МОЖНО СДЕЛАТЬ ВСЕ..."

Власть имущие в Беларуси и прежде, и сейчас любят повторять как заклинание, что народ в республике "памяркоўны", рассудительный и толерантный. Это правда. С таким народом можно сделать все. В зависимости от интонации. Но вдруг, буквально за последние несколько месяцев, в республике стали появляться, прямо скажем, немногочисленные, но заявляющие о себе организации и партии, как правило, праворадикального толка. Первый съезд белорусских националистов в Витебске в этом смысле тем и интересен, что он был первым. Правда, не объединительным, как можно было предположить и на чем настаивали некоторые участники, а скорее -- если не образцово, то показательным.

Националистов-радикалов было немного. Судя по регистрации, около шестидесяти человек. Но радикалов (любых) всегда немного. Причем, большинство приходивших и уходивших представляли, по сути, самих себя, а не были делегированы от каких-то групп и партий. Съезд не привлек внимания серьезных партий и движений, выступающих в русле белорусского национального возрождения. Ни БНФ, ни "Грамада" не прислали делегатов. Собственно, наблюдать было не за чем. Если бы в первый день съезда не возник анонимный телефонный звонок о якобы заложенной в здании бомбе, то до заключительного этапа --митинга и факелов у памятника Короткевичу -- это событие в событие не превратилось бы. Помогла милиция. Без нее первый съезд белорусских националистов прошел бы никем не замеченным, кроме его участников, которым теперь хоть будет что вспомнить и о чем рассказать: обыск, задержание, "воронок", штрафы, наглядное проявление страдания за народ и идею. Что бы радикалы делали без милиции?

Съезд, который инициировала группа "Правый реванш" журналиста и поэта Славомира Адамовича, в сущности, держался только на его личности и блестящем, с точки зрения имиджа и организации паблисити, поведении витебского художника -- постмодерниста Алеся (Александра) Пушкина. В его галерее и проходило событие. На современном языке художников это называется "перфоманс". Они, . безусловно, личности, и поэтому выделялись на фоне хлопцев ПТУшного возраста и как бы "залетных" дядек. Не удивительно, что, поговорив о страданиях "своего народа", участники съезда, быстро исчерпав повестку дня, приняли заявление, в котором призвали к борьбе за Беларусь без русского фашизма. Под фашизмом понимается политика проимперских и великодержавных партий, представители которых, в свою очередь, прошагали под имперским монархическим триколором вдоль окон галереи, где проходил съезд.

Чего хотят еще участники съезда? Белорусский порядок, белорусскую семью, белорусский бизнес. Короче, даешь немедленную белорусизацию всей страны. Если взять лозунги баркашовцев из "Русского национального единства", выступающих за русское национальное государство в границах России, Беларуси и Украины, то достаточно заменить слово "русский" на "белорусский" и наоборот. Правда, в отличие от сторонников "русского порядка", белорусские националисты гораздо терпимее и умереннее по отношению к инородцам. Откровенные антисемитские высказывания позволил себе только председатель Белорусской национальной партии Анатолий Астапенко. Его Беларусь мешают строить еще и "жиды". В своих интервью накануне съезда (одно из которых опубликовала на первой странице "Народная газета"), Астапенко призывал к приоритету национального государства над личностью. Нетрудно представить, какое национальное государство он начнет строить, если окажется у хоть какого-либо руководящего рычага. Безусловно, закономерно, что такой съезд прошел, заявив тем самым о новом в белорусском обществе явлении. На самом деле появление радикальных националистических групп и групп, называющих себя партиями, -- процесс закономерный и естественный для любого демократического общества. При условии демократизации и тенденции к выходу из экономического кризиса такие проявления останутся вне общенациональных и государственных процессов. Но если начавшаяся люмпенизация общества будет продолжаться, то разочарованные и комплексующие люди, а также нетерпеливая, оказавшаяся в духовном вакууме часть молодежи могут стать основой для роста численности таких групп и распространения радикальных воззрений. Взаимные обвинения противостоящих сторон и идейное неприятие перерастут в практику насилия. Тем более, что его традиции в постсоветском обществе в целом если пока не побеждают, то живут. И еще как живут.

Александр СТУПНИКОВ, специально для "БМ"

СОЦИОЛОГИ ФИКСИРУЮТ... ИНФАНТИЛЬНОСТЬ

Студенчество и молодежь во всем цивилизованном мире называют, как известно, "динамитом общественного спокойствия". Как обстоят дела с политической активностью двадцатилетних в нашей суверенной Беларуси?

В уходящем году социологи Академии наук пришли путем опроса к самым неожиданным выводам: да почти никак!

Треть опрошенных ответили, что вообще политикой не интересуются. Почти сорок восемь процентов заявили, что испытывают к ней лишь незначительный интерес. Более десяти процентов затруднялись дать ответ на этот вопрос, и лишь шесть с "хвостиком" процентов респондентов очень интересует политика.

Что это? Инфантильность или разочарование?

Если раньше молодежь довольно активно участвовала в деятельности комсомола, то сегодня, судя по результатам того же опроса, к каким-либо партиям и политическим движениям причисляет себя всего 19 процентов опрошенных. Таким образом, более или менее авторитетных политиков у широких слоев молодежи в настоящее время в Беларуси вообще нет. На выборах Президента некоторая часть двадцатилетних сделала ставку на Лукашенко. И, судя по сегодняшнему опросу, просчиталась: Александр Григорьевич надежды большинства из них не оправдал.

Наибольшую степень согласия респонденты проявили с утверждением, что при решении политических проблем за основу следует брать равенство всех людей, независимо от того, являются ли они представителями коренной нации республики или нет. С этим полностью согласились 47,8 процента опрошенных, более-менее согласны с такой постановкой вопроса 15,1%, не совсем согласны 7,3% и лишь пять с половиной процентов категорически против такого утверждения.

Соб. инф.

● Глубинка

ВАШ ОТЧИЙ ДОМ неужто не стучится в сердце?

Я никогда не чувствовала себя такой беспомощной, бессильной что-либо исправить. Только катились слезы, за которые почему-то было стыдно.

Нас многое не касается...

Я не хочу влезать в вашу жизнь, не имею на это права, потому что сама живу так, пытаясь оградить свой собственный мирок от проникновения чужих проблем, чужих переживаний, чужой злобы и несправедливости, чужих слез, чужой боли... И вы имеете на это право. Достаточно убедительный предлог для спокойной жизни и сохранения здоровой психики. Хотя... если вы им руководствуетесь, то даже прочтение этих (и нижеследующих) строк ничего не изменит. А я к этому и не стремлюсь. Если хотите... Пользуюсь возможностью высказаться. Хотя, признаться, надеюсь на понимание.

НЕДАВНО, покинув большой и шумный Минск, я волею судьбы и по работе оказалась, как это называют, "в глубинке". Честно говоря, мне не хотелось уезжать: не люблю бросать незаконченные дела, нерешенные проблемы и ехать неизвестно куда, как личное оскорбление воспринимая неудобства местных, так называемых, "гостиниц". В общем, не ждала я от этой поездки ничего удивительного, а добросовестно исполняла служебные обязанности, мечтая о горячей воде и чашечке ароматного кофе...

... В маленькую деревеньку мы попали случайно, как сообщил нам гостеприимный хозяин, "чтобы посмотреть, как люди живут". Добирались долго -- дороги сами знаете... Микроавтобус "Мерседес", прочно застрявший в грязи, был уже не в состоянии двигаться дальше, и нам пришлось пересесть в отечественный "джип", в простонародье называемый "козлом". Преодолев растояние в несколько километров (с тайной надеждой не застрять), мы добрались до деревеньки. История ее ничем не примечательная. Несколько лет назад это была большая и красивая деревня в 120 дворов, которая принадлежала одному из леспромхозов, хотя территориально находилась в другом районе. Жители никогда над этим и не задумывались. А зачем? Лес вокруг, работа есть, да и свое хозяйство вести надо, а что на конверте адрес другой, так это нам не жалко: все в одной стране живем, одинаково... Да и все в округе знакомые-родственники, коль посылка придет -- не потеряется...

Только вот вырубили весь более-менее пригодный лес, работы не стало... Колхоз ближайший тоже на работу не берет: слишком уж накладно людей из такой глуши возить. И забыли про деревню.. Молодежь, как водится, уехала. Деревенька по-прежнему висит на балансе леспромхоза и считается неперспективной. Живут там теперь пенсионеры. Есть 8 деток, которые ходят в маленькую школу, точнее, в клуб, потому что школа сгорела летом. Как сказала учительница, оно даже к лучшему. Уж больно старый был дом, а в клубе хоть и не совсем удобно, зато тепло, да и ремонт на скорую руку сделали. Занятия начались, как положено, 1 сентября. Маленькое покосившееся здание клуба (а теперь школы) соседствует с местным отделением связи, узнать о существовании которого можно по висящему на одном гвозде и честном слове почтовому ящику, на котором синяя краска давно облупилась... ...Все немногочисленные жители деревни собрались возле магазина -- приехала машина, муку привезла. Хоть и дорого, но многие покупают. Зима на носу, а хлеб редко привозят -- дороги плохие, да и в райцентр никто не ездит осенью. Ближе к зиме выбираются: когда подморозит -- оно-то полегче.

Был тут и староста ("мэр деревни", как его называют). Он любезно пригласил нас в гости: небольшой старый домик, крыша течет -- нет времени залатать. (...не получается: летом клуб (школу) ремонтировал, чтобы не протекало; старухам помочь... кто им сделает... вот на свое хозяйство времени и не хватает...)

В маленькой комнатке из всей мебели только железная кровать, комод и круглый стол, на котором 2 старых телевизора (...телевизор я не смотрю, они сломанные, давно сломались, так дети мне привезли, а починить не могу -- пенсии не хватает. Так и стоят. А радио я слушаю и газеты читаю. Вот Лукашенко цены обещал снизить, может полегче будет, а пенсия -- сами знаете какая...)

Как-то уж слишком тихо в деревне, почти безжизненно. Кажется, что сюда не проникает ни один из многообразных шумов жизни.

Маленькая собака разрывается от лая -- почуяла чужих... Сухонькая старушка, увидев директора леспромхоза, запричитала со слезами в голосе, жалуясь на судьбу. Директор-то в окружении делегации, может хоть они-то помогут, люди важные, наверное. (...просила работу, а вы не дали, а у меня пенсия маленькая... сорок лет работала -- нужна была, а теперь не нужна, забыли. Всю жизнь на это государство работала, а теперь помирать...) Причитания женщины и визгливый собачий лай звучали в унисон.

(... мы им помогаем, чем можем, лошадь маем. Да только леспромхоз тоже бедный, скоро и наша деревня такой же станет. Работы нет, лес-то дохлый стал, -- оправдыватся директор леспромхоза).

Я шла, не поднимая глаз, наугад ступая по прогнившему и втоптанному в грязь деревенскому тротуару. И казалось, что каждое слово, сказанное женщиной, бьет меня, словно бич, подгоняя вперед.

...Улица широкая, когда-то была красивой...

Мы входим в маленький дворик, домик тоже маленький. Бедная хата, но ухоженная: стены аккуратно выбелены, в углу образок, на столе открытки "С Праздником!", все, что получала хозяйка за 11 лет от детей. (...11 лет их не видела. Как муж помер -- на похороны приезжали, а потом в Тюмень уехали, так и не видела их... А это спальня моя и библиотека...)

Хозяйка провожает нас в маленькую комнатушечку: железная кровать в углу, застеленная самотканным покрывалом, на стене --трехъярусная полка, заставленная книжками. Страницы пожелтели от времени. (...читаю вот, Быкова люблю. А что еще зимой делать? Телевизора нет, радио сын еще малненьким был -- перерезал. Читать люблю, как в райцентр поеду, так ничего не куплю, а книжку какую-нибудь, и газету выписываю -- "Советскую Белоруссию"... А дочка мне пишет открытки и помогает: однажды 10 тысяч прислала, пенсия-то у меня маленькая...)

На столике под стеклом -- фотографии. (...Дети это мои и внуки. Внуков-то и не видела никогда... умру, наверное, скоро, да и не увижу. Только фотографии вот смотрю и плачу каждый день...

... Какое там хозяйство: 5 курочек и собачка. Но сегодня петуха зарезала, суп сварила. А то вы останетесь, я вас свеженьким супом угощу...)

Она долго стояла на крыльце, облокотившись по-старушечьи и смотрела нам вслед.

Неужели наша жизнь и вправду идет по волчьим, нечеловеческим законам? Кто-то сказал мне: "Хозяина там нет, был бы хозяин -- была бы и жизнь у них другая..."

Да в том-то и дело, что не просят они ничего, кроме человеческого к ним отношения, любви сыновней и дочерней, заботы, которую заслужили всей жизнью своею, трудом многолетним, силою, здоровьем, отданным неблагодарной стране и безразличным детям.

Деревеньку окружает старый вырубленный лес, и ведет к ней единственная непроходимая дорога, где в грязи человеческого безразличия, корысти, жестокости вязнет и тонет надежда этих стариков, доживающих свой век в забытой деревушке.

...Минск встретил нас яркими огнями фонарей, шумом улиц и блеском витрин. А мне было стыдно за все: за мечты о чашке кофе, за молодость свою, за слабость, бессилие и невозможность что-либо исправить, чем-либо помочь.

И. КУРОПАТКИНА, "БМ"

СТИХИ НАТОЩАК -- ЭТО ЗДОРОВО!

На днях в адрес "БМ" поступило письмо от начинающей поэтессы из Витебска. Студентка Лена Вакар, несмотря на все жутики сегодняшней жизни, не теряет присутствия духа и полна творческой энергии.

"Выбрала именно вашу газету, -- пишет она. -- ***Ведь она --"молодёжка". Живу в Витебске, а это не так уж далеко от Минска."***

Вполне согласны с тобой, Лена. Мы всегда были рядом со своими радиослушателями, а теперь -- читателями.

"Я пишу стихи, песни. Начала писать рассказы, -- продолжает наша читательница. -- ***Никому не показывала, кроме нескольких самых лучших друзей. Но больше не могу молчать, все прямо рвется наружу..."***

Спасибо за доверие, Леночка. Значит, и мы сподобимся стать лучшими друзьями? Это я без иронии.

Ждем твои пробы пера. Мы постараемся лучшие из них опубликовать на страницах "БМ", поможем тебе связаться с опытными поэтами и прозаиками (а такие среди друзей "БМ" имеются). Приглашаем к сотрудничеству и других молодых авторов изо всех областей Беларуси, ближнего и дальнего зарубежья.

"Беларуская маладзёжная" верна своей традиции: истинно талантливые дебютанты найдут у нас, конечно же, самую активную поддержку. Намерены мы в будущем году провести и "взаправдышный" литературный конкурс с призами, публикациями и премиями.

Желаем нашим друзьям творческих успехов. Не теряйте надежды, господа. Помните слова из фильма Ролана Быкова: "Талант должен ходить голодным"? С нашими гонорарами вы не разбогатееете, но все же, все же...

С уважением

зам. гл. редактора
Н. КОПЧЕНОВ

МЫ ВАС ЧУЕМ!

* * *

Дабрыдзень, шаноўныя! Вось прыйшоў той час, калі я дзяржу ў руках "БМ". Зацікаўлены вельмі, скажу адразу. Як не зацікавіцца -- рэспубліканская грамадска-палітычная незалежная газета! Можа, і з"явіцца ў нашым свіране ветка глогу -- калючага, вытанчанага кусця. Займаецца новы зрок, пранізлівы і самотны. Знянацку ўпіўся ў плечы новы зорны жорсткі палон.

Але перш-наперш -- памятай імя сваё! "Беларуская маладзёжная" -- гэта ж "Беларуская маладзёжная"! Цяпер на паперы, але ж гучыць! Узрадаваны, што сумежнасць у вашым выданні ёсць, шырыня нейкая.

Мурзатаю восеньскаю шэрру крычу ўдалёкі Мінск: пачуйце і мяне, даражэнькія. Прапаную ўвесці паэтычны радок, хай аб'ядноўваюцца трапяткія агеньчыкі, хай квітнее дол. Дасылаю вам і свае вершы, але па-руску, выбачайце, вобразны менталітэт пакуль такі.

З павагаю вялікай
Мікола Літвінаў.

Міколе Літвінаву. За падтрымку і словы цудоўныя -- дзякуй. Прызнацца, яны нам як бальзам на душу: у газеты шмат праблем і вытворчых, і творчых, да выдання свайго мы ставімся з неабходнай доляй крытычнасці -- толькі дзеля таго, каб зрабіць сваю працу лепшай і больш выніковай. Спадзяемся, так і будзе -- "Беларускую маладзёжную" любім бязмерна! А дзеля ўлюбенай што ні зробіш!

Паэтычныя (і празаічныя) творы гатовыя друкаваць. Адзінае, што бянтэжыць: чамусьці лічыцца, што ў рэдакцыях прафесійна і канчаткова вырашаецца вартасць і нявартасць чытацкіх вершаў, раманаў, апавяданняў... (Безумоўна прыдатнымі прызнаюцца творы "прафесійных" аўтараў). Пэўна, гэта не па-рэдактарску, відаць, гэта "непрафесійна", але нам вельмі хочацца, каб з'яўляліся надрукаванымі хоць бы й недасканалыя, але пранізліва-шчырыя радкі. Здольныя "зачапіцца" ці то за душу, ці за думку...

І нават калі нельга, але хочацца, значыць можна!!!

Н. ЛИТВИНОВ

Сотни раз спрашивал себя
И не находил ответа:
Где же найти
розовый гобой
И голубую флейту?
Чтобы разбить их
в темном ущелье
И долго вспоминать
все это:
Превращение
розово-голубой гармонии
В груду никчемных щепок.

Без прымусу

"Беларуская маладзёжная" мае вельмі старую (больш як трыццацігадовую, з дня нараджэння радыёстанцы) традыцыю: цягнуць у рэдакцыю ўсё, што "не ў брыво, а ў вока" ці можа напомніць пра падзею, для нас дарагую.

Над дзвярыма рэдакцыйнага пакойчыка зараз -- сцягнуты ці то з якога прафкома ці з гаража лозунг "Цвярозасць -- норма нашага жыцця".

Між тым на газетных старонках -- мора разліванае (глядзі рубрыкі "Жыццё ў стылі "БМ", вышукі В.Бабак "А мядок ды гарэлачку дзюбалі", чытай "Паліт-эканомію пастсацыялізма" М.Капчонава...)

Дурны прыклад заразны.

Ад чытача з Гародні Уладзіміра Ягорычава, кандыдата гістарычных навук, атрымалі шыкоўны допіс "З радаслоўнай жыццёвай вады". Усё пра тое ж.

Факты і звесткі ёсць шыкоўныя і проста цікавыя. Далібог, надрукуем -- праз нумарок-другі. Бо, як узгадвае сам аўтар, "потчевать велено, а неволить -- грех". Што занадта, то не на карысць.

Добрага патрошку.

Калі зможам -- дапаможам!

Піша да Вас настаўнік гісторыі Дзмітрый Вафатаў. З цікавасцю, калі трапіцца ў кіёсках, чытаю Ваша выданне. Асабліва артыкулы на гістарычныя тэмы. Прыцягвае ўвагу ў іх не толькі незалежнасць поглядаў, але і магчымасць паразважаць над прачытанным. Тым больш, калі Вы друкуеце тэксты больш дакументальнага напрамку.

Апошні з такіх -- вытрымка з кнігі В.Суворава "Дзень "М"" --асабліва ўразіў мяне.

Адчуваю неабходнасць пазнаёміцца з усёй кнігай, не ведаю, дзе яе знайсці, прашу Вас дапамагчы мне ў гэтым.

Ці ёсць яна ў нацыянальнай бібліятэцы Беларусі? Калі па нейкіх прычынах вы не здолееце мне адказаць, я ні ў якім разе на Вас не пакрыўджуся.

З павагай, ваш чытач.

Спадару Дз.Вафатаву. Наконт нацыянальнай бібліятэкі -- не ведаем. Але кніга В.Суворава "Дзень "М"" раз-пораз трапляецца на вочы на кніжных латках у людных месцах Мінска. Калі знойдзем -- дашлем.

Дабрыдзень, паважаная "БМ"!

Я разумею, што гэта, пэўна, немагчыма, але ўсё ж спадзяюся: надрукуйце ў Вашай газеце мой адрас!

Хлопец, 24 гады, працую на заводзе. Буду рады кожнаму лісту, асабліва з Менску і Гомля, ды й з усіх куткоў Беларусі. Люблю "Краму", тэатр, кнігі, "Нашу Ніву", культурызм і шмат што яшчэ. Сяброў няма. Хлопец ці дзяўчына, пішыце, але толькі па-беларуску. 246025, Гомель, вул. 4-я Іншагародняя, д.14, Алесю.

Наперад удзячны, калі надрукуеце. Калі не, Вашу газету буду чытаць усё роўна. Я мог бы надрукаваць сваю аб"яву ў "Перапісцы" "Чырвонай змены", але не думаю, што яе чытаюць сапраўдныя патрыёты, асабліва зараз.

Под знаком "Ч"

Будь счастлива, Машенька...

Маленькая Машенька смутно помнит свою прежнюю деревню. Разве что старое дерево возле качелей, на котором давным-давно свили себе гнездо аисты, прилетавшие каждую весну. А вот мама все вздыхает по прежней жизни: и картошка там лучше родилась, и леса были гуще, и люди добрее. И чего это маме не нравится на новом месте? Живут в белоснежном коттедже -- таких в Стрешине много. И не деревенские уже, а почти горожане -- как-никак городской поселок. Машенька знает, что они переселенцы, как и их соседи, как ребята из класса. И ничего особенного в этом не видит. Вот только немного этого аиста знакомого жалеет...

Точно такой же, но уже "невсамделишный" примостился на крыше нарядного одноэтажного дома, где Машенька уже побывала. Немного порисовала, поиграла на компьютере. Мама говорит, что сюда можно будет приходить все время. И откуда маленькой девочке знать, сколько сил и средств потрачено на то, чтобы в поселке появился такой Дом, а вернее -- "Центр социально-психологической реабилитации чернобыльцев, пострадавших от аварии на ЧАЭС". Но те, кто задумывал и осуществлял этот уникальный для стран СНГ проект, предпочитает называть такие центры "центрами доверия".

Для Запада центры доверия, где люди могут получить необходимую социальную и психологическую помощь, почувствовать, что твои проблемы волнуют еще кого-то, адаптироваться к тем или иным условиям, уже далеко не новинка. А вот нам еще только предстоит привыкать к ним. Но то, что на сегодняшний день в республике существуют три таких центра -- объективная реальность. Официальное открытие двух из них -- в Стрешине и деревне Першай -- состоялось в конце ноября. В этот день у стрешинцев действительно был праздник. Звучали народные песни, строители торжественно вручили ключ от Дома. А прилетевшие специальным вертолетом официальные лица говорили длинные и не очень речи.

Позже на импровизированной пресс-конференции заместитель генерального директора ЮНЕСКО г-н Аднан Бадрам подчеркнул, что мировое сообщество не оставит Беларусь один на один со своей бедой. И доказательство тому есть. Впрочем, чтобы история и смысл создания центров стали более понятны, есть смысл рассказать подробнее.

Начало

Через 4 года после катастрофы правительства Беларуси, России и Украины обратились в ЮНЕСКО за помощью в преодоленни ее последствий. В январе 1991 года организация предложила более 70 проектов. В настоящее время более 20 проектов в стадии работы или завершены. И один из них -- строительство вот таких центров. Всего их 9: три в Беларуси, три на Украине и три в России. Почему центры? Уже через несколько лет после аварии стало ясно, что чернобыльскую беду нельзя рассматривать в чисто медицинском аспекте. Она породила множество других проблем. И действительно, каково человеку вот так, в одночасье, бросить все, уехать из родных, обжитых еще предками, мест, разорвать сложившиеся годами связи? И не так-то быстро, пусть даже новый благоустроенный коттедж, становится родным домом, а соседи --добрыми друзьями.

Поэтому основная задача центров --психологически поддержать этих людей. "Если будут даны ответы на основные вопросы, это уже явится большой помощью для пострадавших", -- считает психолог Любовь Горих.

А средства откуда?

Средства собирали по крохам. Первоначально -- задавшись целью сформировать определенное общественное мнение, к чему были подключены видные деятели культуры. Они давали благотворительные концерты, призывали людей откликнуться на нашу беду. Известнейшие Пьер Карден и Витта Пол оказали помощь в консолидации программы, выступив в качестве "почетных послов". Кроме того, Карден поставил свое имя на часах, ювелирных изделиях, которые затем продавались ЮНЕСКО. Большой вклад внесла оперная певица Монсеррат Кабалье, давшая благотворительный сольный концерт. С нашей стороны в сборе средств также участвовали музыканты, художники.

Конечно, основная часть финансирования строительства легла на плечи самих государств. Но средства, собранные ЮНЕСКО, ох, как пригодились. Помогли и различные организации. Например, стрешинский Центр оборудовала немецкая благотворительная организация "Льяконишес верк". Общая стоимость проекта составила свыше 2 млн. долларов США.

Когда такие люди...

Куратор программы "там" -- Бруно Лефевр, куратор программы "здесь" -- Любовь Горих. Славянское имя Любовь -- это не случайность. Корни г-жи Горих действительно на Украине. Но родилась она уже в Германии, выросла в Канаде, работала в Голландии. Опытный психолог, педагог. Вот уже два года Любовь живет в Киеве, где находится штаб-квартира программы. Увы, г-жа Горих теперь хорошо знает, что такое инфляция и специфические "совковые" проблемы, когда если кирпич и есть, то уж очень низкого качества, а не хотите брать -- так вовсе не будет. Тем не менне, ко всему она относится с долей легкого юмора, а если серьезно, то сотрудничеством с правительством республики вполне удовлетворена.

Ну, а свои, родные? Ассистент программы по Беларуси Людмила Соболь уже забыла, когда могла спокойно посидеть, расслабиться. Мотаться из центра в центр, убеждать, доказывать, спорить -- это стало привычным.

Вопрос со специалистами тоже решился. Для этого ЮНЕСКО были основаны специальные курсы, на которых готовили работников центров. Главное -- умение и желание воспринимать чужие беды как свои собственные.

Расставались слушатели курсов как близкие, родные люди. Правда, не каждый выдержал такое обучение, потому что мало выстроить дом, важно еще и чем он будут наполнен, кто будет в нем работать.

Хороший получился праздник. И все-таки немного грустный. В районе, где живут и трудятся тысячи чернобыльских семей, немало своих специфических проблем. Один за другим вставали руководители района, области, представители здравоохранения и задавали "нашей" части делегации зачастую не очень "удобные" вопросы. Непонятна и позиция министра образования и науки, по словам которого в республике есть свои центры, о чем я лично никогда не слышала. К сожалению, им не было сказано и слов о сотрудничестве. Что-то, наверное, осталось и за кадром. Поэтому не хотелось бы впадать в некий пафосный тон. Впереди -- нормальная работа со всеми горестями и радостями.

...Уезжая, я спросила Машеньку, нравится ли ей в центре. И в ответ услышала такое затаенное хихиканье: мне-то нравится, а вот дедушке, ему тоже нравится. Он сюда на компьютеры ходит играть". И уже не сдерживаясь, откровен… залилась таким заразительным смехом, что у меня стало как-то очень легко и празднично на душе. Расти счастливой, Машенька.

Елена ШУМАРОВА, Стрешин-Минск, специально для "БМ"

З эцюдніка "ТЖ"

Арт-фестываль "Восеньскія эцюды", што прайшоў з 22 па 24 лістапада ў студэнцкім клубе Беларускай дзяржаўнай політэхнічнай акадэміі, быў усё ж гістарычнай падзеяй, з якога боку не паглядзець...

Ну, па-першае, здараецца такое пакуль што не часцей, чым раз у год; па-другое, гэта быў чацвёрты фестываль, арганізаваны рэдакцыяй газеты -- клуба "Такая жизнь". Патрэцяе, другі раз фестываль праводзіўся пад назваю "Восеньскія эцюды". І, па-чацвертае, -- гэта была першая акцыя абноўленай "ТЖ" (якая зараз існуе ўжо не проста як газета, а як шэраг "эксперыментальных майстэрняў")...

Дарэчы, структура гэтах самых майстэрняў не менш складаная, чым праблемы, з якімі давялося сутыкнуцца калектыву за апошнія паўгады і пра якія супрацоўнікі рэдакцыі сціпла маўчаць. Тым не менш, змены ў "ТЖ" адбыліся кардынальныя: нават знешне газета зараз больш нагадвае часопіс, і працуюць над ёй, па словах саміх аўтараў, "доўга, але грунтоўна". Да таго ж, у склад "эксперыментальных майстэрняў", акрамя рэдакцыі газеты і выдавецкай групы, уваходзяць фотамайстэрня, інфармацыйна-рэкламная служба і дызайн-бюро.

Канешне, усе гэтыя метамарфозы выклікаюць самую ро… ую рэакцыю. Ды я і сама з настальгіяй узгадваю часам старыя … обрыя "кватэрнікі", якія праводзіл..ся раней у рэдакцыйным памяшканні. (Што ні кажы, а ў студэнцкім клубе з яго "вясёленькімі" пафарбаванымі сцэнамі вельмі цяжка дасягнуць той хатняй утульнасці, дзеля якой і прыходзілі ў "ТЖ" многія маладыя тэатралы, меламаны і літаратуразнаўцы...)

Адзінае, што ні ў каго не выклікае сумненняў -- гэта надзвычайная здольнасць калектыву рэдакцыі збіраць вакол сябе больш ці менш (пакуль што) вядомых дзеячоў мастацтва і, галоўнае, умела і ненавязліва працаваць з імі.

Сённяшнія "Восеньскія эцюды" складаліся з трох частак: вечарыны паэзіі (у рамках якой адбылася прэзентацыя першага зборніка вершаў маладога паэта Канстанціна Міхеева), вечарыны музыкі (з удзелам маладых, але ўжо вядомых "спакушанай" публіцы лаўрэатаў міжнародных і нацыянальных конкурсаў) і вечарыны тэатра (дзе на гэты раз прымала ўдзел тэатр-студыя "Жэст" -- калектыў з параўнальна шчаслівым творчым лёсам, не пазбаўленым замежных гастроляў).

Канешне, можна было б доўга спрачацца наконт больш ці менш удалай арганізацыі выступленняў, наконт хібаў у афармленні ці абмяркоўваць "сучаснасць" ці "несучаснасць" усей задумы... Але не варта пры гэтам забываць, што ў кожнага ў жыцці бываюць перыяды няпэўнасці, калі розныя знешнія абставіны перашкаджаюць здзейсніць тое, што хочаш. Іх трэба проста перажыць, перачакаць, спакойна працягваючы сваю працу і не баючыся згубіць прыхільнікаў.

Тым больш, нам здаецца, што "ТЖ" гэта не пагражае: заўсёды знойдзецца публіка, што аддасць перавагу не мітуслівым юнацкім "тусоўкам", а павольным, камерным і нейкім "інтэлігентным" вечарынам побач з людзьмі, якіх на дзіва хутка пачынаеш прызнаваць "сваімі".

Вольга БАБАК, "БМ"

На сей раз в этот музыкально-театрально-поэтический водоворот затянуло и авторскую некоммерческую галерею "Брама". Она решила открыть врата Осени по-своему, использовав еще одну ее видимую примету заката...

Под конец Осень утрачивает звуки (шелестящей листвы, пения птиц), краски, полнокровные формы (деревьев, кустов) объемы (густого летнего воздух…). Осень как бы теряет плоть... и обнажает в холодном покое каркас, рисунок, основу... Силуэты жизни.

Вот это рисуночное, графическое, силуэтное свойство осени и породило пластический мотив выставки "Силуэты". Свое материальное воплощение замысел выставки нашел в скульптуре Николая Волчека и графике Владимира Шаркова.

Оба художника молоды, только в прошлом 1993 году закончили Белорусскую академию искусств. Читателю "БМ" стоит познакомиться с ними, им -- найти среди читателей почитателей.

Задолго до того, как институт своим дипломом присвоил Николаю звание художника, он начал творческую жизнь на выставках. Ряд его работ "получил вид на жительство" в Германии. Особенность его круглой пластики -- спрессованность до плоскости. Плоскости упругой, "двусторонней", сжатой, как пружина, кажется, готовой вот-вот снова отвоевать положенное объему пространство.

Парадоксальность его пластического мышления подразумевает и неординарную многопластовую философию, которая открывается невдруг. Язык его произведений метафоричен. Композиции тяготеют к компактному блоку, порой прорванному внутри себя некой силой. Наряду с тонким чуством материала (чаще это бронза), искусной игрой фактурами, благородным матовым блеском металла, светом и тенью, особой изысканностью автор достигает в контурах и выразительности -- в силуэтах.

Своеобразное развитие, скорее, контрразвитие формы от объёма к плоскости, продолжается и доходит до крайней степени в графике Владимира Шаркова.

От реальных объемов скульптуры, словно от снежного кома, попавшего под горячий пресс, остается лишь след, траектория взгляда, скользнувшего по ушедшей форме.

Владимир Шарков учился "на живописца". Рисунок любил всегда -- не академический, а свободный, форматворческий. Он у Владимира бывает разным: от тонального, почти живописного, "из-под кисти", до линарного, рождаемого мягким прикосновением пера или карандаша к бумаге.

Особенно удается ему быстрый, словно в наброске, выразительный язык линий -- абрисов. Условность и "экономность" объемов, разродившиеся в скульптуре Н.Волчека, каб бы развиваются дальше. Происходит словно полное освобождение контура от материальной плоти. Пространство уютно устраивается на плоскости листа, храня память объемов в Силуэтах...

Лариса ФИНКЕЛЬШТЕЙН, исскуствовед
Записала для "БМ" Ирина НИКОЛАЕВА

праРОК

БОЛЕЙ КАНЦЭРТАЎ, РОЗНЫХ І ДОБРЫХ!

Нядаўна давялося мне наведаць рок-мерапрыемства пад назовам "Памяці Джымі Хэндрыкса". Наведаў. Паглядзеў. Так бы мовіць, патусаваўся. За некалькі дзён да канцэрту ў мэтро ды йіншых мейсцах грамадзкага карыстаньня зьявіліся афішы, якія запрашалі на гэтае мерапрыемства. Афішы абяцалі, што ў канцэрце возьмуць удзел "лучшие блюзовые группы Минска и Москвы". Ну як было не схадзіць, не паглядзець на "лучшие группы"! Вось я й пайшоў.

Канцэрт адбываўся ў Доме афіцэраў. Таму, відаць, кантралёры адчувалі сябе, нібы на баявым дзяжурстве. Адно што яны не казалі: "стой кто идёт!", але гэта відавочна мелася на ўвазе. Рэдкая асоба без квітку здолела прасмактацца цераз пільную варту. Не прайшлі нават тыя, каго запрасілі музыканьцікі-ўдзельнікі імпрэзы.

Дарэчы. Рэкамэндую надзейны мэтад для фэнаў, якія маюць вялікае жаданьне патрапіць на канцэрт сваіх куміраў, але ня маюць грошай на квіток (між іншым, квіток на канцэрт "Памяці Хэндрыкса" каштаваў 10 000 айчынных разьліковых білетаў): бярэш пусты футарал ад гітары альбо клявішаў (пажадана, той, што лягчэйшы) і бесклапотна праходзіш цераз цэрбэрскую варту, нібы ўдзельнік канцэрту. Футарал з-пад музычнага інструманту адразу пераўвасабляе вас у музыканьціка, таму вы пазбавіцеся ад непрыемных зносінаў з разнастайнымі ваенізаванымі бабулямі. Але гэта проста да слова.

Канцэртуючыя музыканьцікі былі змушаныя месьціцца ў так званай грымэрцы, памерам, прыкладна, 3:3 м. Там жа былі зваленыя інструманты. Там жы было зваленае адзеньне, як канцэртовае, так і цывільнае. Там жа сядзелі дзьве бабулі (накшталт тых, што стаялі на варце ля ўваходу), якія зьяўляліся гаспадынямі гэтага памяшканьня й былі надта незадаволеныя тым, што адбываецца ў іхняе "хаце". Яны адпускалі крытычныя заўвагі ды, наогул, выказвалі да бедных музыканьцікаў шматлікія прэтэнзыі. Кшталту: "Не курыцЯ", "Не іграйця ў грымёрцы", "Не шуміця" й г.д.

У фае таксама несьлі вахту некалькі пільных бабцяў, якія ганялі музыканьцікаў ды публіку за тое, што тыя палілі ў неадведзеных дзеля гэтага мейсцах. Адведзенае ж мейсца было адно: прыбіральня. І ў гэтым "адведзеным мейсцы" было так напалена, што цягніковы тамбур, у якім папаліла рота вайскоўцаў, здаўся б кандыцыянаным пакоем. Карацей, усе палілі па розных завугольлях, таму гэтыя завугольлі й былі закіданыя недапалкамі й сур'ёзна запляваныя.

Не падумалі арганізатары й адміністрацыя пра людзей, для якіх рок-канцэрт бязь піва -- гэта нонсэнс. Не было звычайнага ў гэткіх выпадках буфэту зь півам ды йіншымі сьпірытусовымі напоямі. Таму людзі ганялі аж у "Цэнтральны", каб затарыцца там, а потым у вышэйпамянёных завугольлях ды "адведзеным" мейсцы ўжывалі халоднае, з марозу піва. Відаць, з нагоды гэтых праблемаў пасярод канцэрту ледзь не палова публікі замест таго, каб слухаць музыку, гойсала па фае ў надзеі выпіць ды папаліць. Наглядзеўшыся на гэта, я вырашыў паглядзець, што ж робіцца ў зале, які там гук, як успрымаюць канцэрт тыя, хто не заклапочаны праблемамі алькаголю й нікатыну і што ж гэта за "лучшие блюзовые группы Москвы и Минска". А гурты былі гэткія: "Зіндан", "Барфлай Дрымс", "Ліві Брэйк" ды яшчэ адзін гурт, назоў якога праз дрэннае веданьне ангельскае не магу аднавіць на паперы. Перапрашаю таксама й астатнія гурты, калі я зрабіў якуюсь памылку. Нівірсіцетаў не канчалі.

Шчыра кажучы, гук быў далёка ня лепшы. Пасьля таго як я адседзеў зь 5 хвілінаў на першым шэрагу, захацелася падняцца ды пайсьці ў "Цэнтральны" па піва. Але абавязкі ёсьць абавязкі, прыйшлося трымацца.

ФотапраРОК:

Эксклюзыўнае фота з архіву "праРОКа": Ігар Варашкевіч ("Крама") падчас фэстывалю "Пакаленьне-94" спрабуе растлумачыць Алёне Сьвірыдавай тэорыю йгры на губным гармоніку. Відаць, марна.

Каманды здаліся мне роўнымі, стылёва вытрыманымі. Але дакладна нічога сказаць не магу. Чаму -- чытайце ў папярэднім абзацы. Зрэшты, "Зіндан" і "Ліві Брэйк" я чуў. І маю ўяўленьне пра іхнюю творчасьць. Абедзьве каманды грунтуюцца на сталых беларускіх рок-н-рольшчыках, пра якіх кепска казаць не прынята, ды й ня скажаш. Дзьве другія каманды былі значна маладзейшыя, відаць таму яны й гучалі горш. Але справа нават ня ў гуку. Справа не ва ўзросьце ўдзельнікаў. Справа ня ў іхняй падрыхтаванасьці. Гледачам ды слухачам абяцалі "лучшие блюзовые команды Москвы и Минска". Дык дзе ж тыя лепшыя каманды з Масквы? І хто вызначае іхнюю "лепшасьць"? І чаму вядомыя лепшыя блюзавікі зь Менску (напрыклад, Іван Маркаў, Аркадзь Юшын, Лёня Вярэніч,"Крама") ня ўдзельнічалі ў грандыёзным блюзавым канцэрце? Тым болей, мне дакладна вядома, што ўсе пералічаныя вельмі любяць Джымі Хэндрыкса й захапляюцца ягонай творчасьцю.

Зрэшты, наконт "Крамы" я не зусім маю рацыю. "Крама" ў канцэрце ўдзельнічала. Праўда, не зусім "Крама"... Але, давайце па парадку. Я вам забыўся паведаміць, што канцэрт праходзіў у кіназале Дому афіцэраў. Таму музыканьцікі на сцэну выходзілі з глядзельнае залі па прыступках, як простыя людзі. З гітарамі й іншым абсталяваньнем. І вось напрыканцы выступу "Ліві Брэйк" на сцэну выцягнуліся невядомыя асобы ў верхнім зімовым адзеньні з гітарамі ў кэйсах. Як высьветлілася, гэта "Крама" прыйшла ўсё ж пайграць блюзу, як кажуць палякі. "Крамчукі" мне потым распавялі, што яны сядзелі на рэпэтыцыі, усё адрэпэтавалі, а потым вырашылі выйсьці на шпацыр. Выйшлі, глядзяць: Дом афіцэраў. Зайшлі. Высьвятляецца: канцэрт памяці Хэндрыкса. Паколькі яны былі з інструмантамі, бабулькі іх прапусьцілі праз свае кардоны. Такім чынам "крамчукі" й згралі нізку клясычных і ня вельмі клясычных блюзавых кампазыцыяў. Дарэчы, чамусьці, гук зрабіўся гэтым часам значна лепшы, чымсьці напачатку (ён пачаў выроўнівацца на "Ліві Брэйк"). Мажліва, гэта тлумачыцца тым, што "Крама" выступала без вакаліста й аднаго з гітарыстаў. Інструмантаў было мала, таму яны лягчэй выгучваліся. Пры ўсім гэтым "крамчукі" былі відавочна ў прыўзьнятым настроі, бо Руслан Праўда (бас) сядзеў на сцэне па-турэцку й дурнавата ўсьміхаўся. Пад сцэнаю панура хадзіў клявішнік "Крамы" Андрэй"Сьвінік"Лявончык. Ён таксама хацеў граць, але адзіная каманда, якая дагэтуль выступала з клявішамі ("Зіндан"), даўно адыйграла ды сыйшла.

Гэтым і скончыўся вечар памяці Джымі Хэндрыкса. Пасьля гэтага вечару застаўся адно тытунёвы дым у фае кіназалі Дома афіцэраў (доўга яшчэ яго будуць праветрываць бабулькі) ды пустыя пляшкі ў завугольлях (я спадзяюся, бабулькі выправяць сваё цяжкае фінансавае становішча).

Даруйце мне, шаноўныя музыканьцікі й арганізатары. Я нікога не хацеў пакрыўдзіць. І я нікога не пакрыўдзіў, калі разабрацца. Я проста выказаў свае ўражаньні. А ўражаньні --спрэчная рэч. У аднаго адныя, у йіншага -- супрацьлеглыя. Дык вось, мяне вельмі зьдзівіла публіка, што была ў зале. Яна ня танчыла, не падпявала, нібыта не была спрычыненая да таго, што робіцца на сцэне. Было не зусім зразумела, навошта добрая палова гэтых людзей прыйшлі сюды. І яшчэ адно. Вядучыя сваімі доўгімі й нуднымі прамовамі настолькі зьбівалі імпэт канцэрту, як бы ні зьбіў яго ніводзін паганы гурт. Самы непрафэсыйны. Самы ўбогі.

А ўвогуле ўсё добра! Хай будзе паболей канцэртаў. Розных. Але, пажадана, добрых. Але можна й паганых. Але, як сабе хочаце. Жыве рок-н-рол! Жыве піва! Жыве Беларусь!

Кастусь ЗЬМІЦЯРЭЦ, адмыслова для "БМ"

Рок-навінкі

Нарэшце "Крама" знайшла сабе рэпэтэцыйнае памяшканьне. З чым яе й віншую. Тым болей, што гэтае памяшканьне знаходзіцца на пїўзаводзе "Крыніца". Такім чынам, цяпер "Крама" можа ўдала спалучыць премнае з карысным. Парэпэтавалі, схадзілі ў піўбар... І ўсё гэта без адрыву ад вытворчасьці. Кожны з рокераў марыць пра такое памяшканьне, але дасталося яно менавіта "Краме". Відаць, не дарэмна яна на працягу доўгіх гадоў афішавала сваю любоў да піва. І нарэшце гэтая любоў атрымала нейкае матар'яльнае ўвасабленьне.

У адрозьненьні ад "Крамы", "Зіндан" спасьцігла вялікая няўдачка. Яны страцілі сваё рэпэтыцыйнае памяшканьне, з нагоды чаго ходзяць даволі засмучаныя. Калі хтосьці з прыхільнікаў "Зіндану" мае памяшканьне альбо нейкія прапановы, альбо хаця б інфармацыю пра тое, дзе можна гэтае памяшканьне знайсьці, тэлефануйце, калі ласка: 516350, Аляксей Казлоўскі.

28 лістападу, у панядзелак, адбыўся чарговы канцэрт цыклю "Сябры з Расеі ў гасьцёх у "Крамы". Гралі "Ляпис Трубецкой" (Менск), маладая маскоўская каманда "Бітмэйкэрс" і (як жа бяз гэтага!) "Крама". Канцэрт прайшоў удала. Народу было зашмат. Буфэт працаваў спраўна.

ЖЫЦЦЁ Ў СТЫЛІ "БМ"

Знаёмімся з 7 цудамі свету

Адрас першага цуда -- легендарны Вавілон, VI-ае стагоддзе да нашай эры. Па загаду цара Навухаданосара II у яго гіганцкім палацы былі збудаваны вісячыя сады, вядомыя як сады Семіраміды. Гэта 14 аднолькавых памяшканняў, раздзеленых праходам і перакрытых цыліндрычнымі скляпеннямі. Над скляпеннямі размяшчаліся цагляныя тэрасы. А на іх ляжаў тоўсты слой зямлі, дзе раслі кветкі і дрэвы.

Другі цуд -- храм Арцеміды (у грэчаскай міфалогіі Арцеміда -- дачка Зеўса, багіня паляванння), пабудаваны ў грэчаскім горадзе Эфесе. Знакамітыя скульптары і мастакі, сярод якіх быў і вядомы скульптар Праксіцель, упрыгожвалі храм. Але нядоўга ганарыліся эфесцы сваім цудам. Храм Арцеміды Эфескай неўзабаве загінуў. Пачалі разбураць яго плямёны готаў, прадоўжылі хрысціяне-фанатыкі, а закончыла сама прырода.

Нядоўгім -- усяго некалькі дзесяцігоддзяў -- было жыццё трэцяга цуда. Тысячы людзей імкнуліся ў V стагоддзі да нашай эры ў старажытнагрэчаскі горад Алімпія, у храм Зеўса, каб паглядзець на цудоўны твор Фідзія -- скульптуру Зеўса Алімпійскага. Постаць Бога, які сядзеў, дасягала сямнаццаціметровай вышыні і была выканана з золата і слановай косці.

Цуд чацвёрты -- грабніца цара Маўсола ў Галікарнасе (сучасная тэрыторыя Турцыі), збудаванне якой адносіцца да IV стагоддзя да нашай эры. Менавіта тады і нарадзілася слова маўзалей. Будавалі яго лепшыя архітэктары, а ўпрыгожвалі лепшыя скульптары Грэцыі. Іншоў час і, здавалася, яму непадуладнае цудоўнае стварэнне чалавечых рук. Але вось настала XV стагоддзе, і маўзалей знік, а замест яго непадалёку выраслі крэпасныя сцены. Пазней археолагі ўстанавілі, што яны зроблены з дэталяў маўсолаўскай грабніцы.

На востраве Родас у Эгейскім моры скульптар Харэс у III тысячагоддзі да нашай эры стварыў яшчэ адзін цуд. Статуя Геліоса, па грэчаскай міфалогіі бога Сонца, вышынёю 36 метраў, сустракала караблі, што прыбывалі ў горад. Металічны каркас статуі быў абліцаваны бронзай, якой, па сведчаннях відавочцаў, спатрэбілася больш за 12 тон. Статуя была разбурана падчас землятрусу ў 224 годзе да нашай эры.

Прыкладна ў той жа час, што і статуя Геліоса, у егіпецкай сталіцы Александрыі, а дакладней -- на востраве Фарос, знаходзіўся шосты цуд свету --гіганцкі маяк, які меў тры паверхі і заканчваўся статуяй Пасейдона. Сістэма люстэркаў узмацняла свет кастра, што гарэў на трэцім паверсе. Яго агонь не аднойчы выратоўваў ад бяды мараплаўцаў. Маяк загінуў ад землятрусу ў 1375 годзе да нашай эры.

І, нарэшце, сёмы цуд -- самы старажытны і адзіны, які захаваўся да нашага часу, - егіпецкія піраміды. Самыя вядомыя з іх, Хеопса, Хефрэна і Мекерына, знаходзяцца ў горадзе Гіза.

Вядома больш за 90 імёнаў дойлідаў, што стваралі гэтыя шэдэўры егіпецкай архітэктуры.

На працагу некалькіх тысячагоддзяў піраміда Хеопса лічылася самым высокім збудаваннем старажытнага свету. Як сцвярджаюць вучоныя, яна пабудавана з 2300 тысяч блокаў, злучаных паміж сабой настолькі шчыльна, што паміж імі цяжка прасунуць нават лязо нажа. Кожны блок важыць у сярэднім 2,5 тоны.

Дорым каханым лілеі

Дарэчы, а ці ведаеце вы, што лілея атрымала сваю назву ад старажытнагальскага слова "лі-лі", што літаральна азначае "белы-белы".

Па старажытнагрэчаскаму паданню, фіванская царыца Алкмена тайна нарадзіла ад Зеўса хлопчыка Геракла, але, баючыся пакарання жонкі Зеўса Геры, схавала наванароджанага ў хмызняку. Гера выпадкова знайшла немаўля і вырашыла накарміць груддзю. Але маленькі Геракл адчуў у Геры ворага і рэзка адштурхнуў багіню. Малако бryзнула на неба, у выніку чаго ўтварыўся Млечны Шлях, а тыя некалькі кропляў, што ўпалі на зямлю, прараслі і ператварыліся ў лілеі.

Старажытныя грэкі прыпісвалі гэтай кветцы боскае паходжанне, лічылі яе сімвалам надзеі.

Згодна з біблейскай легендай, лілея вырасла са слёз Евы, прагнанай з раю.

Размаўляем з кошкамі

"Чалавек культурны настолькі, наколькі ён здольны зразумець кошку", -- жартаваў Бернард Шоў. Як вядома, у кожным жарце ёсць доля праўды. З чалавекам кошка ўсяляк імкнецца ўсталяваць кантакт, паведаміць яму свой "пункт погляду", звярнуць яго ўвагу на свае жаданні. Калі чалавек правільна ўспрымае гэтыя сімвалы, паміж ім і жывёлай усталёўваюцца больш цесныя адносіны, узнікае сапраўднае ўзаемаразуменне.

Вось кароткі "слоўнік" кашачых сімвалаў.

Паціранне галавой аб чалавека -- любоў, адданасць, чыстасардэчнасць, прага пяшчоты.

Вушы пастаўлены вертыкальна -- цікаўнасць.

Вушы нахілены назад -- перасцярога.

Вушы прыціснуты да галавы -- падрыхтоўка да нападзення.

Шырока раскрытыя зрэнкі -- страх.

Кошка засяроджана аглядаецца і затым старанна вылізвае сваю шэрсць -- пэўны ці ўяўны спакой.

Мурлыканне -- спакой.

Адкрываем невядомае ў вядомых рэчах

Гузікі, па сцвярджэнню гісторыкаў, з'явіліся каля 5 тысячаў гадоў таму. Да гэтага людзі зашпільвалі адзенне драўлянымі шпількамі і рыбінымі косткамі.

З часам адзенне ўскладнялася, яго трэба было зашпільваць, і не ў адным месцы. Спачатку гэтую функцыю выконвалі асаблівыя засцежкі (падобныя на англійскія шпількі), яны ўяўлялі сабой кавалачак бронзавага дроту, абодва канцы якога злучаў шнурок.

У 1543 годзе ў Англіі шпількі ўдасканалілі: шнурок замянілі другім кавалачкам дроту. Але хутка шпількі замянілі на гузікі.

У часы сярэдневечча рыцары прывозілі гузікі ў Еўропу з Бліжняга Усходу. У мужчын іх колькасць на адзенні часта даходзіла да смешнага. Напрыклад, дакладна вядома, што французскі кароль Францыск I неяк заказаў ювеліру 13600 маленькіх залатых гузікаў для ўпрыгожвання свайго аксамітнага касцюма.

Жанчыны сталі карыстацца гузікамі толькі ў канцы XIX стагоддзя, калі ўвайшлі ў моду блузы,жакеты, паліто.

☺ 19 снежня 1873 года амерыканскі пісьменнік Сэмюэль Клеменс, больш вядомы як Марк Твен, атрымаў свой першы "патэнт на паляпшэнне пэўнага тыпу шафы для адзення".

☺ Другім вынаходствам вялікага гумарыста і сатырыка быў "адрыўны блакнот" -- прататып сучаснага блакнота з адрыўнымі лістамі. Спачатку ім карысталіся акцёры для развучвання роляў. Затым блакнот стаў прадметам агульнага карыстання.

☺ Плюшавыя медзведзяняты ўпершыню з'явіліся на міжнародным кірмашу ў Лейпцыгу ў 1903 годзе, а прыдумала цацку ў 1902 годзе нейкая спадарыня Штайф, што жыла ў нямецкім горадзе Гінгене.

☺ Вынаходнік пластыкавых мяшэчкаў -- швед Гамільтон. У свеце зараз выкарыстоўваецца каля 4 мільярдаў такіх мяшэчкаў, вялікіх і маленькіх, з малюнкамі і без іх. Гамільтону быў прысвоены тытул "Швед 1989 года".

Адкрываем тайны імёнаў

Людміла непрадказальная. Цярплівая і памяркоўная дзяўчынка, у будучым яна сябе абавязкова пакажа, зрабіўшы што-небудзь зусім нечаканае. Напрыклад, незадоўга да заканчэння кіне тэхнічны інстытут і пойдзе працаваць адміністратарам у тэатр або, пакінуўшы родны дом, паедзе ў чужы горад і пачне наладжваць свой самастойны быт з ложка ў інтэрнаце. Амаль усе Людмілы аднойчы крута змяняюць свой лёс. Прычым прадбачыць або вылічыць такі ўчынак немагчыма. Проста аднойчы па збегу выпадковых абставін прыходзіць рашэнне, ад якога адгаварыць Людмілу немагчыма ды й не варта. Таму што новае жыццё ў яе звычайна бывае больш паспяховым, чым былое.

У сваім шлюбе Людмілы з гадамі часта расчароўваюцца, хаця дзеля дзяцей могуць не разводзіцца. У лепшым выпадку яны будуць адносіцца да свайго мужа як да яшчэ аднаго свайго дзіцяці, а то і проста як да суседа. З дзецьмі ж у Людміл поўнае ўзаемаразуменне, ім яны нярэдка прысвячаюць усё сваё жыццё.

●●●

Марыя -- адно з самых распаўсюджаных імёнаў у свеце. Гэта імя ў многіх людзей асацыіруецца з уяўленнямі пра самыя лепшыя жаночыя якасці. Марыі і сапраўды часцей за ўсё пяшчотныя і добрыя, спагадлівыя і дабразычлівыя, нярэдка вясёлыя. Калі да таго ж Марыя і прыгожая, то карагод паклоннікаў забяспечаны ёй з ранняга юнацтва да глыбокай старасці. Між тым Марыя крыўдлівая і наравістая. Яна ўсё ж не заўсёды разумее дзеянні іншых, ды і сама схільная да алагічных учынкаў. Кіруючыся ў асноўным эмоцыямі, яна часам робіць у жыцці неабдуманыя крокі, якія потым прыносяць ёй нямала пакутаў. Ад Марыі дарэмна чакаць вялікай вернасці, паколькі з яе пастаянная улюбёнасцю заўтра ёй можа паказацца, што другога яна кахае больш моцна. Але каму яна сапраўды верная,то гэта сваім дзецям.

Марыя працалюбівая, і ўсё ж рэдка здольная аддаць сябе працы цалкам, падпарадкаваўшы ёй усе астатнія радасці ў жыцці.

Спасцігаем сакрэты шчаслівага кахання

Падсумоўваючы назіранні за шчаслівымі сямейнымі парамі, псіхолагі сфармулявалі некалькі асноўных заканамернасцяў, уласцівых менавіта шчаслівым шлюбам.

1. Усім шчаслівым парам было добра адзін з адным з самага пачатку.

2. Шчаслівыя пары дзеляць разам і будні, і мары. Калі адзін прыбірае кватэру, другі -- гатуе абед ці ідзе ў магазін за прадуктамі. А вечарам, пасля працы, разам чытаюць, глядзяць тэлепраграмы, абмяркоўваюць прайшоўшы дзень.

3. Шчаслівыя ніколі не трымаюць зла адзін на аднаго. Уменне згладзіць канфлікт, не даводзіць да канфрантацыі --агульная рыса усіх шчаслівых сем'яў.

4. Шчаслівыя пары імкнуцца бачыць адно ў адным толькі добрае.

5. Шчаслівыя пары вучацца змяняцца. Як ні дзіўна, але амаль усе шчаслівыя пары перажылі крызіс у сваіх адносінах, у некаторых з іх нават паўставала пытанне аб скасаванні шлюбу... Але сем'і захаваліся, таму што муж і жонка змянялі ў сябе тое, што перашкаджвала іх сумеснаму жыццю.

6. У шчаслівых сем'ях ніхто не імкнецца ўзяць верх, "быць галоўным і самым разумным". Уклад у сям'ю аднаго, якім бы ён ні быў, лічыцца такім жа значным, як і ўклад другога. У іх ніколі фінансавыя пытанні не з'яўляюцца прадметам спрэчак.

7. Шчаслівыя людзі звычайна гавораць пра сваю палову, як пра лепшага сябра. У размовах заўсёды прымяняецца менавіта гэты выраз -- "мой лепшы сябар". Ім заўсёды лепш удваіх, чым з кім-небудзь яшчэ.

Некаторыя гавораць, што рамантычнае каханне знікла з нашага бязладнага, прагматычнага жыцця, што яно сёння -- нязбыўная мара. Але людзі, якія лічаць свой шлюб шчаслівым, так і не развучыліся ідэалізаваць адзін аднаго, нават калі пасля іх першага знаёмства прайшло шмат дзесяцігоддзяў.

Ну, а цяпер задумаемся, што перашкаджае нам зрабіць сваё сямейнае жыццё шчаслівым? Адолеем гэтую перашкоду і будзем шчаслівымі.

Вучымся варажыць

☺ Як пазбавіцца хваробы? Дайце патрымаць хвораму кавалачак цукру, потым выкіньце яго са словамі "Як я кідаю гэты цукар, так няхай пакіне хвароба (і назавіце імя і прозвішча чалавека).

☺ Як пазбавіцца ад шкодных звычак, дурных думак і страхаў? З думкай аб пазбаўленні ад іх забіць цвік у сцяну або кол у зямлю.

☺ Як знайсці тое, што згубіў? Прывяжыце да ножкі стула хустку і праз некаторы час згубленая рэч трапіцца вам на вочы.

☺ Каб спраўнілася жаданне, трэба адчыніць дзверы і, пераступіўшы парог, зноў зачыніць.

☺ Як быць любімым:

1) патрыце рукі травой перакаці-поле і дакраніцеся да любімага чалавека;

2) вымаўляйце часцей яго (ці яе) імя;

3) запаліце свечку са словамі: "Як запальваю я гэту свечку,так няхай запаліцца яго сэрца каханнем да мяне";

4) пакладзіце ў разрэзаны яблык запіску з імем і сэрцам,пранізаным стралой, і пакладзіце на сонца. Пакуль яблык сохне -- чалавек пакутуе ад кахання.

Гатуем бліны з варэннем

Жаўток расцерці з цукрам і соллю,развесці халодным малаком, усыпаць прасеяную муку, старанна перамяшаць, нават узбіць. Павінна атрымацца даволі рэдкае аднароднае цеста. Увесці ў яго ўзбіты ў пену бялок.

Смажыць бліны на чыгуннай скавардзе, змазанай маслам. Калі адзін бок падрумяніцца,пераварнуць блінец і падсмажыць з другога боку. Гатовыя бліны змазаць варэннем і скласці ў дзве стопкі, намазаным бокам у сярэдзіну.

40 г пшанічнай мукі, 50 г малака, 1 яйка, 10 г цукру, 10 г топленага масла, 30 г варэння, соль.

Жыць у стылі "БМ" вас вучыць Бабуля Алена

Пункт гледжання аўтараў газеты не абавязкова супадае з пазіцыяй рэдакцыі. Адказнасць за дакладнасць фактаў, прыведзеных у артыкулах, нясуць аўтары публікацый.

"Беларуская маладзёжная" Рэспубліканская грамадска-палітычная незалежная газета
Заснавальнікі М. КАПЧОНАЎ і І. ЦІШЫН

Адрас рэдакцыі: 220134, Мінск, вул. Якубоўскага, 15-1-77
Кантактны тэлефон: 57-00-43
Пасведчанне аб рэгістрацыі N 882

Падпісана ў друк 5 снежня 1994 г.
Мінская паліграфічная фабрыка "Чырвоная зорка" (Мінск, 1-шы Загарадны зав., 3)
Кошт праз "Бєлсаюздрук" 40 рублёў
Тыраж 10 тысяч экз.
Заказ N 1889

Галоўны рэдактар Т. І. МЕЛЬНІЧУК (НІЧЫПАРУК)